ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4463 — ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 24/6 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1900 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 13 ՊԷՃԷՊ 1318 — ԺԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4463

در علیه ده غلطه ده (آره‌ول) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	Ղրշ
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրկ.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:

Ցեղական թղթատարի ծախքը յաժանորդաց կը վերաբերի:

Տեղափոխութեան համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ԾԻՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

ԽԻԱՆԻ ՇՈՒՐՋԸ

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐ, 11 Հոկտ.

Խիանի լեռնականները, բոլորովին կոյս վիճակի մէջ կը գտնուին, իրենց այսօրուան կեանքովը իսկ, հին դարերու մէջ ապրող հին բարեմիտ մարդը կը ներկայացնեն մեզի ամէն կերպով: Օտարոտի բարքեր, գաղափարներ և սովորութիւններ բնաւ մուտ գտած չեն այս անկիւններուն մէջ: Նահապետական կեանքն է որ կը տիրէ իր բոլոր կողմերով: Դրութիւնը, ցեղային ինքնութիւնը տակաւին նոյն են այս գեղջուկներուն մօտ, ինչ որ էին առաջ շատ տարիներ առաջ, մեր հաւատաւոր պապերուն օրերը:

Բարքերու այս նախնական կոյս վիճակով Խիանի ժողովուրդը, մեր գաւառական գրականութեան նպաստող կարծուածէն աւելի շատ մը առողջ նիւթեր կը պարունակէ իր մէջ. բոլորն ալ տոհմային, բոլորն ալ ինքնատիպ: Եթէ լուրջ և խնամտու աշխատութեամբ մը մշակուի, երեւան բերուի Խիանցիին կեանքը իր բոլոր կողմերով և այլազան պարագաներով, ապահովաբար տոհմայնութիւն բուրող ծաղիկներու հոտաւէտ փունջ մըն ալ կ'աւելնայ մեր գրական բուրաստանին վրայ:

Խիանի ժողովուրդը կը խօսի իր մայրենի լեզուով, շատ քիչ անգամ առիթ կ'ունենայ օտար բառեր գործածելու: Գաւառական ինքնատիպ և սիրուն բառերու ճոխ մթերք մը կը տեսնուի այս գեղջուկներուն մօտ: Ասոնց խորհելու, մտածելու կերպերը, գաղափարներու անարուեստ արտայայտութիւնները, ոճերը, խօսակցութեանց ձեւերն ու դարձուածքները շատ սիրուն են և բոլորն ալ հայեցի: Գաւառային գրականութեան սիրահարներուն վրայ անուշութիւն մը, հաճելի տպաւորութիւն մը ազդող դարձուածքներ մը, խօսակցութեան կերպեր մը կը տեսնուին մանաւանդ ծերուկներու և հաւատաւոր մամիկներու պատմութիւններուն մէջ, որոնք իրր գրական փշրանքներ և թանկագին գոհարներ կշռնան առնուիլ մեր գրականութեան մէջ, և անոր չենքին համար գործածել իրր ատաղձ:

Խիանի լեռներուն մէջ կան շատ մը ուխտատեղիներ և յիշատակութեան արժանի սրբավայրեր: Իւրաքանչիւր գիւղ ունի իրեն մէկէ աւելի սրբատեղիները, թէեւ կիսափուլ, սակայն մեացած բեկորներն ու հետքերը կ'ապացուցանեն անոնց նուիրականութիւնը: Խիանցին լեցուն սիրով և չինական մաքուր հաւատքով մը կը վերաբերուի դէպի այդ նուիրական վայրերը: Որունկ յարգանքով մը կը յարգէ սուրբերը, պաշտելով անոնց անուան նուիրեալ տեղերը: Կրօնական սրտագին երկիւղածութեամբ մը, կը համբուրէ այդ տեղերուն ծառը, ճիւղը, թուփը, քարը, փայտը, հողը և ամէն բան: Ուխտագնացութեան կ'երթայ, մատաղներ կ'ընէ նուիրական վայրերուն վրայ: Խնդրանքները կը կատարուին այն ամէնուն, որ սրտով և մաքուր հաւատքով կ'ընեն: Գիւղի մարդուն հաւատքը և կրօնական զգացումը շատ տարբեր է քաղաքեցիներէն. առաջինին երկիւղածութիւնը արդէնք է իր ըմբռնումին և խորունկ համոզումին. մինչդեռ վերջինիսը լոկ ձեւակերպութիւն մըն է շատ անգամ և արտաքին ցոյց մը, քիչ բացառութեամբ: Շինականի հաւատքը սրտի մօտիկ բան մը ունի իր մէջ, որ երկնային անուշ տպաւորութիւն մը կը թողու մարդուս վրայ:

Խիանի ժողովուրդը, ոչ նուազ գովելի է իր ունեցած հիւրասիրութեան կողմէն: Ամէն տուն և դուռ բաց է. ուզողը կը բնայ մնոնել: Մանօթ, անծանօթ, ազգական, բարեկամ, հարուստ, աղքատ և ամէն մարդ միեւնոյն բանն են Խիանցիին համար. ամէնքն ալ կը յարգէ, ամէնքն ալ կը պատուէ, իր ունեցածով և շատ անգամ չունեցածովն ալ: Եթէ պատահի որ մէկը իրեն եկած հիւրերը պատուելու բան չունենայ, իր դրացիէն փոխ առնելով պիտի կատարէ իր հիւրասիրական պարտականութիւնը: Որունկ ցաւ կը զգայ Խիանցին երբ մէկը առանց հաց ուտելու իր տունէն մեկնի, կ'ուզէ ըլլայ այն օտար և բոլորովին անծանօթ մէկը: Գիւղերուն մէջ շատ անգամ կը գտնուին նորեկ աղքատ ընտանիքներ, որ ապրուստի միջոցներէն բոլորովին զուրկ կ'ըլլան. գիւղացիք զանոնք կը կերակրեն ամիսներով և նոյն իսկ տարիներով: Թերեւս այս բանը շատերուն անհաւատալի կամ չափազանցեալ երեւայ, սակայն պէտք է հաւատալ թէ իրականուի իւն է ինչ որ կ'արձանագրենք հոս չինականներուն նը. կատմամբ: Խիանցին, ընդհանրապէս կը նեղուի և անհանգիստ կը զգայ ինքզինքը, երբոր իր հացը մենակ ուտելու հարկին մէջ կը գտնուի: Խիանցիին այս գեղեցիկ բարեմասնութիւնները նահապետական դարերը կը յիշեցնեն մեզ:

Խիանի բնակիչները, իրարու նկատմամբ ալ լաւ կը վարուին, կը սիրեն զիրար և կը յարգեն: Ամէն մէկ գիւղ ինքզինքը միացեալ ընտանիք մը կը գտնայ, անկեղծ սիրով մը իրարու հետ կապուած: Շահախնդրութիւններ և անձնական զանազան պարագաներ հազուադէպ բացառութիւն են գեղական այս ջրջանակներուն մէջ: Անձնական շահերնին մտածողները ընկերական շրջանակներուն մէջ, չուներն օ՛չ դիրք և ոչ ալ այնքան պատիւ: Համայնքին երեսէն ինկած՝ շահամոլ մարդեր կը նկատուին ասոնք: Մէկ խօսքով, գիւղը զանոնք, որ մարմնոյն փտած անդամները կը ճանչնայ:

Եթէ երբեք բան մը կայ, որ Խիանի մէջ, տխուր տպաւորութիւն մը կը թողու մարդուս վրայ, այն ալ կրթական խնդիրն է: Կրթութեան և ուսմունքի կողմէն, Խիանի ժողովուրդը, սկիզբէն ի վեր, բոլորովին անխնամ մեացեր է: Այս տեսակէտով, իրաւ որ, կարծուածէն շատ աւելի անմխիթար և ցաւալի դրութեան մէջ կը գտնուի Խիան իր ամբողջ գեղջուկ բնակիչներով: Հարիւրաւոր հայ գեղերու մէջ, այսօր կարելի չէ ցուցնել նոյն իսկ հասարակ ընթերցանութիւն սովորեցնող պարզ վարժոց մը: Լեռնցի, աշխոյժ ու կայտառ մանուկները, բոլորն ալ, ցանցնուած հոս ու հոն, փողոցներուն գլխատանքը, այս ու այն տեղերը, լեռներուն, ձորերուն և անտառներուն մէջ, խաղերով, և կամ տեղային մարմնական աշխատութիւններով կ'անցընեն իրենց մատաղ հասակին թանկագին օրերն ու ժամերը: Ցաւալի է այս պարագան և շատ ցաւալի:

Հին ատենները Խիանի մէջ, այսպէս չէր: Գոնէ մինչեւ աստիճան մը, մխիթարական բան մը կար: Տեղ տեղ կը տեսնուէր, որ տէրտէր մը, կամ տեղական տիրացու մը, տան մը անկիւնը, չուրջը հաւաքած էր գեղի ճիժ-բժերէն խումբ մը տղաք: Կը սորվեցնէր անոնց, հին դրութեամբ, կցկտուր հասարակ ընթերցանութիւն մը. «Սաղմոս»ի «Նարեկ»ի վրայէն, և քիչ մըն ալ հասարակ ձայնաւորութիւն «Շարական»ի այս կամ այն հատուածներէն: Ան ալ բան մըն էր, անշուշտ մեծ բան մը, հաւատաւոր չինականին համար: Գոնէ գեղի «ժամտունը» կ'ունենար իր «փոխասաց»ները, ու «չարանայ խախտել ձեռքերս: Ու այն ատեն խեղդիչը ինք կը խեղդուի:

Սըը ձօ և խեղդիչը հիմա կը տապալուելէին աւազին վրայ: Ձօի խորհրդաւորութիւնները արդարեւ ճիշդ եւած էին: Մարդասպանը ձեռքը մէջքին տարած ատեն, անշարժ վար ինկաւ՝ հանդիւն մը եւաւ անոր սեղմուած կոկորդէն ու ինքզինքը կորսնցնելով նրբուղիին մէջտեղ փռուեցաւ, մինչ ձօ ոտքի կ'ելլէր սփոփանքի հառաչ մը արձակելով: Իր առաջին մտածումն եղաւ ծառայ մը կանչել և հրամայել անոր ոստիկանական պաշտօնեայ մը կանչել մարդասպանը ձերբակալելու համար: Բայց իսկոյն հրաժարեցաւ այդ գաղափարէն, մտածելով որ այդ աւազակը թերեւս յառաջապահն էր աւազակախումբի մը, որ Լորտ Ռիչմոնտի բնակարանը մտնելու համար հետազօտութիւն կը կատարէր առաջուց: Լորտ Ռիչմոնտի հսկայ հարստութիւնը Բարիզի ու Լոնտոնի ամէն կարգի ու ամէն տեսակ գողերուն նախանձը շարժելու բնոյթը ունէր: Հետեւաբար աւելի լաւ էր որ ինք կատարէր ոստիկանութեան գործը, առանց աղմուկի: Զէր ալ փափագէր ահաբեկել կրաը, որուն սենեակը պիտի երթար քիչ մը ետքը:

Միւս կողմէ ձօ ուրախ էր որ Կրասի ցոյց պիտի տար թէ ի՛նչպէս կարող եղած էր յաղթել մարդասպանի մը և անվնաս ելլել այնպիսի փորձանքի մը մէջէն, ուր լաւագոյն օժտուածներն անգամ անպատճառ ոտքերնին պիտի տնկէին:

Սապատոյին երկու ձեռքերը այնքան լաւ գործած էին որ խեղդիչը միշտնուազած կը մնար: Այն ատեն Սըը ձօ ուրիշ գաղափար մը յղացաւ զոր իսկոյն սկսաւ գործադրել: Գրպանէն հանեց պլտրիկ, սիրուն դաշոյն մը և անով կտրեց երկու կանայի երգիչները, ինչ որ ուրախութիւն և մեծ մխիթարութիւն կը համարուէր ժամասէր գեղջուկներուն: Հիմա, աս ալ չկայ: Հին օրերուն, հին բարի մարդերուն հետ գնաց, վերջացաւ այս հին դրութիւնն ալ:

Խիան կղզիացեալ գաւառ մըն է, զուրկ արտաքին յարաբերութիւններէ. կ'ապրի իրմով, ինք իր մէջ ամփոփուած: Այս ընթացքով, բոլորովին անկոր և անտեղեակ մեացեր է և տակաւ կը մեայ, ժամանակի յառաջդիմութիւններուն և կրթական շարժումներուն: Խիանցին, իր այս աննպաստ դրութեան հետեւանքով, ուսմունքի և կրթութեան վրայ գաղափար չունի և չի կրնար ինք իրմով ունենալ: Գիտութիւնը իրեն համար, անհրաժեշտ պէտք մը, կարեւոր բան մը նկատուած չէ: Շինական այս անկիւններուն մէջ ապրող մարդը, կը կարծէ թէ՝ գրել—կարդալը, պէտք է մենակ անոնց որ մտադրութիւն կ'ունենան տէրտէր կամ վարդապետ ըլլալու, և կամ թէ իրը տիրացու «ժամտունին մէջ կարդալու համար:

Խիանցին, ինք իրմով կարելի չէ որ կրթուի, բարերար ձեռք մը պէտք է որ այս պարզամիտ չինականները կրթէ: Այս բանը կը ծանրանայ Թեմական Առաջն. տեղապահին վրայ: Խան կինճի Թեմն է, և որովհետեւ կինճ թափուր է և չունի իր տեղապահը, որով խնդիրը կը դառնայ Մշոյ Առաջ. տեղապահ Տ. Բարկէն վարդապետին վրայ: Այս կրթասէր արմաշականին վրայ թէև խորունկ հաւատք ունէինք, սակայն այն ալ ցաւ է ըսել որ, Մուշէն մեկնելու արդէն իսկ պատրաստ վիճակի մէջ կը գտնուի: Եթէ այդպէս չըլլար, անշուշտ երիտասարդ Արմաշեանը նպաստաւոր կարգադրութիւն մը պիտի ընէր Խիանի կրթութեան մասին:

Մշոյ Ս. Յովհաննու վարդապետերուն վրայ թէեւ կը ծանրանայ այս պարտքը սակայն մենք յոյսերնիս բոլորովին կտրած ենք այդ կերող արբեցողներն: Անոնք հովիւներ են ոչ թէ հովուելու, այլ բուրդը խուզելու, և կաթը կթելու համար: Անոնք լաւ գիտեն ժողովուրդը կեղեքել և հաւաքածնին յատկացնել միայն և միմիայն իրենց գեղիս ու մոլի կեանքին: Վանքը որ դարձնելով՝ ուտել խմել, արբենալ ու զիրաբզքտել եղած է ուէ մէջտ իրենց գործը:

Այսպէս Խիանցին կրթական տեսակէտով անտէր վիճակի մէջ կը գտնուի: Իր կրթական անկումէն դուրս ելլելու ոչ կարողութիւն ունի և ոչ ալ գիտակցութիւն: Այս այսպէս ըլլալով մէկտեղ վերջապէս կարգադրութիւն մը հարկ է Խիանի կրթականին համար: Ուրիշ յօդուածով մը պիտի ներկայացնեմ այս մասին կարգ մը առաջարկութիւններ:

Մ. ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

ՍԱՄՍՈՆԻ ՀԱՄԱՐ

Պոլսոյ հայ օրաթերթերէն մէկը, որ շատոնց է Սանասարեան վարժարանին բարի համբաւը վար զարնել կը նկրտի անհիմն առարկութիւններով կամ լոկ անձնական շահադիտումով, իր նախորդ ամսուան թիւերէն մէկուն մէջ կը պարունակէր Լեւոն Խաչիկեան ստորագրութիւնով և «Սանասարեան վարժարանը գաւառներու համար» խորագրով յօդուած մը, ուր Պ. Յօդուածագիրը պարզած էր կարդ մը դիտողութիւններ՝ որոնք հակատրամաբանական դատողութեան հետեւութիւններ էին կամ, աւելի ճիշտը, յոռետեսութիւններ:

Պ. Յօդուածագիրը վանէն դատելով կ'ըսէր թէ «Սանասարեան վարժարանի ամէնէն մօտիկ, դրացի գաւառը 19 տարիներէ ի վեր երբեք օգտուած չէ նոյն հաստատութենէն», թէ Վանայ Եւրամեան վարժարանը օգտակար եղած է անկէ աւելի՝ իր շրջանաւարտներով, որոնք շատ մը գաւառներու մէջ դաստիարակութեան դեկը ձեռք առած են եղեր, (այո՛ մենք ալ լաւ գաղափար կազմած ենք Երամեանի վրայ, բայց Սանասարեանը չի գերազանցեր), թէ մինչեւ այսօր չորս շրջանաւարտներ ունեցած է Սանասարեանէն, որոնցմէ մէկուն ուսուցչութիւն ընելը յարմար չտեսնուելով՝ տնօրէն ըլլալը կը պահանջուի, թէ երկրորդը վաճառականութեամբ զբաղելուն՝ գիտցածն ալ մոռնալու վրայ է եղեր (ուրեմն վաճառականները գործերնին թո՛ղ ձգեն, որպէս զի գիտցածնին չմոռնան անկուտիներ ըլլալով, այսինքն վարժապետ), թէ միւսն ալ տկար ըլլալուն՝ թերութիւնը կատարելագործելու համար վարժարանին տեսչութենէն խնդրեր է որպէս զի նորէն ընդունուի վարժարան և մերժուեր է, թէ գաւառներէն ո՛չ մէկուն մէջ Սանասարեան սաներէն ուսուցիչ չըլլալուն համար, (արդեօք ե՞րբ փնտռեր է) մէջ կը բերէ թէ անոնք ալ արդեօք կեդրոնը խոյս կու տան ուայն:

Վերը յիշուած սաներէն առաջինին տնօրէն չըլլալը վարժարանին թերութիւն մը չէ. լոկ ուսում, գիտութիւն գիտնալով մարդ տնօրէն չի կրնար ըլլալ, պէտք է նաեւ օժանդակող նկարագիր և բնութիւն. երկրորդին վաճառական ըլլալը վարժարանին համար թերութիւն մը չէ. միթէ վաճառականը չի՞ կրնար ծառայել մարդկութեան, միայն վարժապետութիւնո՞վ կարելի է ծառայել. երրորդին տկարութիւնը իր թերութիւնն է, ո՛չ թէ վարժարանին:

Եթէ Վան չըլլանաւարտներ չէ ունեցած, Սանասարեանին ի՞նչ, Վանցին աշակերտ չէ կրցած զրկել հոն:

Խնդիր է նաեւ սա՝ թէ երբ թէ վարժարանը զրական մարդեր չէ կրցած հասցնել. ասոր պատասխանը կարենէն տըւաւ Գ. Ճիյէրճեան էֆ. (սան-ուսուցիչ վարժարանին) ձեռնհասօրէն գուռած գեղեցիկ յօդուածով մը, զորս այս էջերուն մէջ կարդացինք: Ինչպէս գրած էր Ճիյէրճեան էֆ., վարժարանը գրելու արուեստը ուսուցանելու պարտքին մէջ ալ չթերանար. միւս կողմէ եղած դիտողութիւններէն այնպէս մը կը հասկցուի թէ, բանաստեղծներ կամ գրագէտներ հասցնելու՝ ներշնչելու զօրութիւն մը պէ՛տք է բանեցնել: Մենք շատ ախորժով կարդացած ենք ու կը կարդանք գիտական, գրական յօդուածներ՝ որոնք Սանասարեանի սաներուն գրիչէն ելած են:

Սանասարեան վարժարանը միակն է մեր մէջ, ուր տոհմային դաստիարակութիւնը կ'աւանդուի անվթար, ուր Հայ. եկեղեցիին զաւակը իր եկեղեցիին հանդէպ սէր և հմտութիւն համբարած, այլ գիտութիւններով ու լեզուի ծանօթութեամբ զարգացած, միշտ իր աւանդական տոհմային նկարագիրը պահող պահպանող կը ներկայանայ ընկերութեան մէջ: Վերջերս Թոգատցին ալ հաստատելով ասիկա, տասնըհինգէ աւելի աշակերտ զրկած է հոն. ահա օրինակելի ընթացք մը, եթէ կ'ուզենք որ լուրջ ու զարգացած երիտասարդներ ունենանք:

Պ. Յօդուածագրին այն կարծիքը, թէ բոլոր գաւառներն ալ զուրկ են Սանասարեանի շրջանաւարտ ուսուցիչներէն, ջուրը կ'լլկայ երբ պարզեմ վարի հակիրճ տեսութիւնը Սամսոնի վրայ:

Սամսոն այժմ ունի քանի մը ուսուցողներ Սանասարեանի մէջ, առաջ ունեցած է շրջանաւարտներ, որոնցմէ Յովսեփ Արգարեան և Ռուբէն Պոտոսեան էֆէնտիները 2—7 տարի տեղւոյս Ազգ. վարժարանին մէջ պաշտօնավարելով, զոհացուցիչ ու դնահատելի արդիւնքներ ցուցուցած են, բաւական զարգացած շրջանաւարտներ հասցնելով, որոնք այժմ մեր կրթեալ երիտասարդութիւնը կը կազմեն: Իսկ հիմակ մեր վարժարանը՝ որ ուսումնական Խորհուրդին ծրագրով կ'ընթանայ՝ կը պաշտօնավարէ Սանասարեանի շրջանաւարտներէն Մարտիրոս էֆ. Տէր Սահակեան՝ որ կ'աւանդէ նաև գիտական դասերը, բարձրագոյն դասընթացքին աւանդուելիք գիտութիւններուն համապատասխան հայերէն գիրքեր չգտնուելուն, ֆրանսերէնէ և գերմաներէնէ թարգմանելով կ'ուսուցանէ:

Աւելորդ ընթերցողները կրնան հաստատ ըլլալ թէ Սամսոնի պէս ուրիշ միջավայրեր ալ վայելած են ու կը վայելեն Սանասարեանի օգուտները: Ցոռետես չըլլանք:

Կ. Յ. ՏԷՎԷԼԵԱՆ

Սամսոն

ՉԵՐՄԻ ՄԷՋ

Արեւուն ամենակիզիչ ճառագայթներուն մէջ կը շողշողայ Հավանա: Խեղճ նժոյգս յոգնութենէ կը սայթաքի ամէն վայրկեան: Որքա՜ն ուրախ եմ իմ հեռագիրներս արդէն զրկած ըլլալուս համար: Կը մտնեան վերջապէս ցանկալի հանգիստն ու զովացումը: Շքեղ քաղաքին վրայ ընդհուպ պիտի թեւածէ լուսաւէտ կամարը: Օդը սաստիկ տաք է և քրտինքը ճակտէս կը հոսի անդադար:

«Ո՞ւր պիտի իջեւանինք, Պետրո՛»:

Տասնապետը ցոյց կու տայ սպիտակ տնակ մը որ հրապուրիչ զարդաստուփի մը նման խիտ ծառերուն մէջ ծածկուած է կիսովին:

«Ուրեմն դէպի՛ ձախ»:

Դէպ ի տունը տանող մանրախճեայ ճամբէն վար կը ձիավարենք: Բոլոր պատուհաններուն փեղկերը գոցուած են, գերեզմանային լռութիւն կը տիրէ: Մինչեւ մեծ սանդուխը կը ձիավարեմ—ոչ ոք կ'երեւայ: Զէս վար կը ցատկեմ, սանդուխներէն վեր եւած ժամանակս գիտամբ կը թողում որ սուրս և ոտքիս խթանները գետնը քսուին: Ցանկարծ երկար, ողբալի ձայն մը կը հնչէ ականջիս: Վայրկեան մը մտիկ կ'ընեմ, յետոյ դուռը ուժգին բանալով նախասենեակը կը մտնեմ: Կողմնակի դուռ մը կը բացուի մեզմիւ և հրաբորբոք աչքերով և սեւ մորուքով երկայնահասակ մարդ մը կը մոտենայ ինծի:

«Ներեցէ՛ք, բայց անկարելի է որ զձեզ ընդունիմ: Տան մէջ ծանր հիւանդ մը պառկած է:»

Կը բարկանամ և համառօտիւ, զրեթէ հրամայական ձայնով կ'ըսեմ.

«Լօրէնցօ զօրավարն եմ ես և հիւանդը անհանգիստ չպիտի ընեմ, առաւօտուն կանուխ ճամբաս կը շարունակեմ, այսքան ատենուան համար պէտք է որ զիս ընդունիք: Պատերազմական օրէնքն է այս:»

Սպանիացին որ Ֆուպպայիներէն մէկը կը կարծէր զիս՝ զայրոյթով ինծի նայեցաւ: Այդ միջոցին կրկին լսուեցաւ նոյն ցաւագին և երկարատեւ ձայնը:

Եւ դուռը վերստին մեմորէն բացուելով երկրորդ մարդ մը երեւցաւ: «Ես բժիշկն եմ», ըսաւ ինքզինքը ներկայացնելով, «այստեղ, ներսը սոսկալի ցաւերէ տառապող հիւանդ մը պառկած է, մահուան հետ կը մարտնչի: Դուք կարող էք ազատել զինքը՝ եթէ քառորդ ժամ մը անոր քով երթալ և հետը խօսիլ ուզէք»:

Մեծ եղաւ զարմացումս: Բայց Սպարայ, ըսաւ Կրաս չնորհալի ծաղրանքով մը: Քառորդ մը կայ որ ձեզի կը սպասեմ:

Բայց յանկարծ խօսքը ընդհատելով աչքերը խոշոր բացած՝ հարցուց.

—Բայց բարի ձօս, պարտէզին աւազներուն մէջ տապլտկե՞ր էք ինչ էք եղեր:

Արդարեւ ձօի հագուստները փոշիի հետքեր կը կրէին, հակառակ խնամով մաքրուած ըլլալուն:

«Այո՛, պատասխանեց ձօ, գոհ այդ հարցումէն, որ իրեն դիւրութիւն կ'ընծայէր քիչ մը առաջուան անսարանին վրայ խօսք բանալու: Պարտէզին ծայրը գտնուող նրբուղիին աւազներուն վրայ գլտորեցայ կամ աւելի ճիշդը գլտորեցին զիս:

—Գլտորեցի՞ն մի ձեզ, գոչեց Կրաս աչքերը մեծ մեծ բացած: Բայց ո՞վ էին:

—Մարդուն մէկը զոր չեմ ճանչնար ջանաց զիս խեղդել:

Ու համառօտ կերպով գլխուն եկած փորձանքը պատմեց՝ հեգնական չեշտ մը տալով անոր:

—Սիրելի Կրաս կը տեսնէք կուզ ըլլալը երբեմն բանի մը կը ծառայէ եղեր...

Նորաւոյ աղջիկը դաշնակին աթոռին վրայ նստած ու աղուոր դէմքը դէպ ի պարտէզին կողմը դարձուցած, մտածկոտ կերպարանք մը առաւ ձօի վերջին խօսքերուն վրայ:

—Հիմա հո՞ն է այդ մարդը... ըսաւ վարանելով: Հոն մեացած ըլլալուն վրա՞ է...

—Բայց այո՛, պատասխանեց ձօ յաղթականի հանգստով մը: Հանգոյցները ես ըրի և եթէ սթափի իսկ, չի կրնար խոյս տալ:

(Շարունակելի)

—)(22)(—

ԺՈՐԺ ԲՐԱՏԷԼ

ԴԵՂԻՆ ՄԱՐԳՐԻՏ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԼՈՐԴ ՌԻՉՄՈՆԴԻ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

Զ.

Ձօ էֆբրթը կը կարծէր թէ գողի մը հետ գործ ունէր:

—Եթէ ինծի մնանայ, կը շարունակէր ինքներեն ըսել, վիզը կը ցատկեմ և այն ատեն բանը բուսած է: Անգամ մը որ մարմին ո և է մասը բռնեմ, չեմկարծեր թէ ո՛ և է կոփամարտիկ մը ալ կարենայ խախտել ձեռքերս: Ու այն ատեն խեղդիչը ինք կը խեղդուի:

Սըը ձօ և խեղդիչը հիմա կը տապալուելէին աւազին վրայ: Ձօի խորհրդաւորութիւնները արդարեւ ճիշդ եւած էին: Մարդասպանը ձեռքը մէջքին տարած ատեն, անշարժ վար ինկաւ՝ հանդիւն մը եւաւ անոր սեղմուած կոկորդէն ու ինքզինքը կորսնցնելով նրբուղիին մէջտեղ փռուեցաւ, մինչ ձօ ոտքի կ'ելլէր սփոփանքի հառաչ մը արձակելով: Իր առաջին մտածումն եղաւ ծառայ մը կանչել և հրամայել անոր ոստիկանական պաշտօնեայ մը կանչել մարդասպանը ձերբակալելու համար: Բայց իսկոյն հրաժարեցաւ այդ գաղափարէն, մտածելով որ այդ աւազակը թերեւս յառաջապահն էր աւազակախումբի մը, որ Լորտ Ռիչմոնտի բնակարանը մտնելու համար հետազօտութիւն կը կատարէր առաջուց:

սարսռաց։ Տակաւին մտի՛կ պիտի ընէի սիրոյ այս քաղցր խօսքերը։ Վեր նայեցայ, բժիշկը նշան բրաւ որ տեղս մնամ։

«Տե՛ս, Թարմ նոնոնծաղիկները ինչպէ՛ս ուսերուս վրայ կ'իյնան։»

Թեթեւ ծածկոցին մէջ լաւ մը փաթթեցի զինքը։ Զեռքս բռնեց և գորովանքով համբուրեց։

Պահ մը պիտի քնանար, բայց մինչ նախազգուշութեամբ կ'ուզէի ձեռքերս անոր ձեռքերէն քաշել՝ արթնցաւ և թախանձագին աղաչեց որ չթողում զինքը։

Ամբողջ գիշերը հիւանդին սնարին մօտ հսկեցի։ Կէս գիշերէն ետքը խորունկ և հանդարտ քունի մը մէջ ընկղմեցաւ։

«Ձդնաժամէն ազատեցաւ։ մրմնջեց ինծի՝ բժիշկը։

* * *

Հետեւեալ օրը մինչ ես հրաժեշտ առնել կ'ուզէի, Սալանիային լուրեամբ կռնակը դարձուց։ Մէկ գիշերուան մէջ գրեթէ տասը տարուան չափ ծերացած էր գաղթածինին ամուսինը։

Գերմաներենէն Թարգմանեց
ՕՐԻՈՐԴ ՄԱՔՐՈՒՀԻ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Քաղաքական Լուրեր

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՏԻԵՆ ԲԻՇՈՒԻ ՆԱՄԱԿԸ

Բէյքինի ֆրանսական դեսպան Պ. Բիշոնի կինը իր օրը նամակ մը ուղղած է, ուրկէ սա չահեկան մասերը քաղուած են դեսպանատանց պաշտօնական պարագաներուն վրայ.

«Բան մը չենայելին մեզի։ Զինացիները կրակ ձգեցին անգլիական դեսպանատան շուրջը, ուր բարեղաղաչաբ երկու ըլհաններ կային։ Հրացանի գնդակներուն ենթարկուած էինք. հրաչք մըն է որ կիներէն ու տղոցմէն ոչ ոք վիրաւորուեցաւ կամ սպաննուեցաւ։ Օր մը մեր տան ետին հրդեհ մը սկսաւ. հարկ եղաւ կիրճը գտնուած չէնքերը վար առնել, կրակին ընթացքը կասեցնելու համար։ Անձրեւն ալ թէեւ մեզի շատ օգտակար պիտի ըլլար հրդեհը մարելու համար, բայց բարեղաղաչաբ չտեղաց, վասն զի միջազգային զինուորներուն յառաջացմանը արգելք պիտի ըլլար։ Առտու և իրիկուն ո՛րչափ աղաթեցի Աստուծոյ, որ ազատելով մեր կեանքը ձեզ տեսնելու արժանի ընէ։ Լսեց խնդիրքս։ Օգոստ. 10ին հասան դէպ ի Բէքին յառաջացող անգլիական ու ճարոնական զօրավարներուն նամակները՝ ծանուցանող թէ երկու անգամ յաղթած են թշնամին և թէ, որ և է արգելքի եթէ չպատահին, օգոստոս 13ին կամ 14ին Բէքինի պարիսպներուն տակ պիտի գտնուին։ Այդ վայրկեանէն նպատակ մը միայն ունէինք, այն է դիմանալ, ինչ որ ալ ըլլայ դիմանալ։ Վերջապէս ապահով լուր մը առած էինք։ Ամէնէն աւելի, սակայն, Զինացիներուն յուսահատական մէկ յարձակումէն կը վախնայինք, վասն զի անոնց բոլոր զօրութիւնը մեզի դէմ համախմբուած էր։ Այդպէս ալ պատահեցաւ, բայց այնչափ զօրաւոր կերպով ամրացած էինք որ հակառակ իրենց կատաղութեանը՝ չկրցան բան մը ընել։ Օգոստոս 13էն 14ի գիշերը, հրացանի ձայներուն մէջ, յանկարծ թնդանօթի որոտումներ իմացանք որոնք շատ հեռուէն կուգային։ Այս անգամ ա՛լ տարակուսելու բան մը չկար, մեր զինուորներն էին... կը մօտենային։ Մեր խեղճ սիրտերը հազիւ կրնան տոկալ այդ տեսակ ուրախութեան մը։ Տակաւին չենք համբաւիկը հաւատալ մեր ազատութեանը, այնչափ անգամներ յուսահատած էինք։ Ամբողջ գիշերը այսպէս անցաւ. մեր մօտ յարձակումը կատաղութեամբ կը շարունակուէր. հեռուէն կը լսուէր ազատարար այդ աղմուկը որ հեռդհեռ մօտենալու երեւոյթը ունէր։ Այդ գիշերն էր որ խնամալուսին Բէքինէն մեկնեցաւ։ Դեսպանատանց ռմբակոծութիւնը կը շարունակուէր, բայց չէին կըրնար մեզ ջարդել։ Օգոստոս 14ի օրը դէպքերու սպասելով անցուցինք։ Կէսօրէն երեք ժամ ետքը յանկարծ երիտասարդ մը մեր մօտը փութալով գոչեց. «Գերմանները չինական քաղաքը մտան։» Անմիջապէս Սթէփէնի (Պ. Բիշոն) քով գացի լուրը հաղորդելու. քիչ ետքը մեր տան առջեւ տեսանք հարիւրի չափ հընդիկ զինուորներ։ Միջազգային զինուորները ամէն կողմէ քաղաք արշաւած էին։ Ի՛նչ ուրախութիւն. ինքզինքնուս եկած ենք. կ'արտասուենք։ Սթէփէն դիս կը համբուրէ ամէնուն առաջ. ես ալ կը համբուրեմ Տառսի հարիւրապետը՝ մեր քաջարի պաշտպանը։ Ամէնուն դէմքին վրայ ուրախութիւնը կը ցոլայ. ներկաները իրարու ձեռք կը սեղմեն։ Մեր քաջած տաժանելի վիշտերէն ետքը անբացատրելի երջանկութիւն մը կ'ունենայինք։ Հնդիկ զօրքերուն դրօշակակիրը որ ամէնէն առաջ հասած էր, դեսպանատան գետնին վրայ կը ծնրադրէ և կ'աղօթէ. ի՛նչ սքանչելի տեսարան։ Ես ալ անմիջապէս սենեակս փութացի շնորհակալ ըլլալու Աստուծոյ որ զմեզ ազատեց։ Յետոյ, յանկարծ, խեղճ Բէթէլէր Պառոնուհին միտքս ինկաւ որ ընդհանուր ուրախութեան մէջ միակ վշտակիրն էր, վասն զի իր ամուսնոյն մահը կուլար։ Դացի անոր մօտ և մխիթարեցի։ Խեղճ կին։ Հետեւեալ առտուն հասան Ֆրանսացիները։ Ֆռի զօրավարը մեզի այցելութեան եկաւ։ Պ. տ'Անթուառ անոր հետն էր։»

ՏԷՐՈՒԹԻՆՆԵՐԸ

Լոնտոնէ կը հեռագրեն թէ Ֆրանսական դեսպան Պ. Բամտոն չորեքշաբթի օր Անգլիոյ արտաքին գործոց պաշտօնարանը գացեր է տանելու Ֆրանսական կառավարութեան պատասխանը՝ Անգլիոյ և Գերմանիոյ համաձայնութիւնը զեկուցանող ծանուցագրին։ Այդ պատասխանին մէջ Ֆրանսական կառավարութիւնը կը ծանուցանէ թէ բաց դուռի սկզբունքին համար կը կրկնէ իր հաւանութիւնը, վասն զի արդէն մեկնոյն պատասխանը տուած էր Մ. Նահանգաց կողմէ եղած համանման առաջարկութեան մը։ Գալով Զինու ամբողջութեան պահպանման սկզբունքին, ատիկա միշտ Ֆրանսական կառավարութեան քաղաքականութեան սկզբունքը եղած է և այնպէս ալ պիտի ըլլայ։ Պայմանագրութեան Գ. յօդուածին համար Բարիզի դահլիճը կը յայտարարէ թէ այդ յօդուածին նախատեսած ենթադրութիւնը եթէ իրականանայ, իրեն յարմար դատած միջոցները ձեռք պիտի առնէ իր շահերը պաշտպանելու համար։

—Գերման լրագիրները. ուրիշ երկու կարեւոր լուրեր կը հաղորդեն։ Պերլիներ Թակեպլաթ թղթակցութիւն մը կը հրատարակէ Լոնտոնէն թէ Անգլիոյ և Գերմանիոյ պայմանագրութեան Գ. յօդուածը գաղտնի հատուած մը ունի՝ Զինու և Ափրիկէի նկատմամբ։ Կ'ըսուի թէ Զինու վերաբերեալ մասը կարելի է հրատարակել առանց անպատեհութեան, բայց պարտաւորուած են գաղտնի պահել Ափրիկէի վերաբերեալ հատուածին համար, վասն զի ատիկա Անգլիոյ և Գերմանիոյ Ափրիկէի մէջ ունեցած փոխադարձ յարաբերութիւնները կը կարգադրէ։ Զէնտէլն կը հեռագրեն Ֆրանֆուրթեր Զայթունկի.

«Կը կարծուի թէ Տէրութիւնները հաւատութեան վրայ կը բանակցին հիմ ունենալով տասնմէկ կէտեր, որոնց ամէնէն գլխաւորներն են հետեւեալները.— Ծովի և գետի բոլոր նաւանգնիստները բաց պիտի ըլլան օտար վաճառականութեան։ Իւրաքանչիւր չինական կառավարիչի կամ փոխարքայի քով օտար պաշտօնատար մը պիտի գտնուի։ Թուան իշխանը միայն պիտի բանարկուի։ Կ'ըսուի թէ Զինու կայսրը ընդունած է այդ պայմանները և Բէքին կը դառնայ։»

—Զինի իշխանը և Լի-Հունկ-Զանկ ինչ որ կարելի է կ'ընեն համոզելու արքունիքը որպէս զի Բէքին դառնայ։ Հիմա գլխաւոր դժուարութիւնը այն է թէ արքունիքին հետ կան վերջին դէպքերուն պատասխանատու անձեր, որոնք կ'աշխատին արգելել այդ վերադարձը։

ՉԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Բէռլին, 30 հոկտ.—Յառաջիկայ ձմեռուան մէջ հաղորդակցութեանց խնդիրը հաւանօրէն դժուարութեանց պատճառ պիտի ըլլայ։ Կը վախցուի թէ երկաթուղիի գիծին վերաշինութիւնը չաւարտած Բէյ-Հօ գետը սառի, և կամ կարելի չըլլայ անկէ ջուր առնել։ Երկաթուղիի գիծը անվնաս մնացած է Շան-Հայ-Բուանէն մինչեւ Թանկ-Ցանկ՝ Թաքուէն երեսուն մղոն հեռուն։ Թանկ-Ցանկէն մինչեւ Բէյ-Թանկ՝ 23 մղոնի չափ տեղ՝ գիծը բոլորովին քանդուած է։ Ռուսերը թէեւ պիտի նորոգեն այդ մասը, սակայն դեռ բան մը չեն ըրած։ Հաւանական կ'երեւայ որ գիծին մնացած մասը մինչեւ Բէքին քանի մը շաբաթէն աւարտի։ Անգլիացիները կը նորոգեն Բէքինէն մինչեւ Հուանկ-Հունկ եղած մասը որ 18 մղոն երկայնութիւն ունի. գիծերը և խրամերները զետեղուած են։ Զանազան իրեղէններու պակասութիւնը շատ կը յապաղեցնէ աշխատութիւնները։ Ճարոնները Բուանկ-Զունի մէջ իրենց աշխատութիւնները սկսան վերցնել Գերմանացիներուն որոնք Եանկ-Զունէն մեկնած են։ Ռուսերուն անգործութեան պատճառովն է որ գիծին չինութիւնը ժամանակին չաւարտիր։ Անոնց ընթացքը անբացատրելի էր, մանաւանդ անոր համար որ իրենք պիտի վարեն Թանկ-Զանի հսկողութիւնը, ուր կը գտնուին երկաթուղիի գիծին գործարանները։ Ռուսերը նաև հարկ եղած բոլոր իրեղէնները ունին իրենց չինութիւնները աւարտելու համար։

ՉԻՆՈՒ ՀԱՐԱՒԱՑԻՆ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Զինու հիւսիսային, կեդրոնական և հարաւային նահանգներուն մէջ կացութիւնը կը բարւոքի։ Տէյլի Քրոնիքլ և ուրիշ լրագիրներ լաւատեղեակ աղբիւրներէ հեռագիրներ ստացած են, որոնց համաձայն ապստամբութիւնը ա՛լ վերջ գտած կը կարծուի Բուանկ-Թունկի մէջ։ Զինական զօրքերը վերջերս մեծ յաղթութիւն մը տարեր են ապստամբներուն վրայ։ Հիմա կը յայտնուի թէ ապստամբները զէնք ու ռազմամթերք չունին և թէ չինական զօրքերը ազդու միջոցներ ձեռք պիտի առնեն բոլորովին զսպելու համար ապստամբութիւնը։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Ուաշինկթընէն հոկտ. 31 թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Մ. Նահանգներու պատասխանը ի մասին Անգլիոյ և Գերմանիոյ ծանուցագրերուն անկեւգերման պայմանագրութեան համար, հոկտ. 29ի օրը հրատարակուեր է և հետեւեալն է. «Անկեւգերման պայմանագրութեան առաջին երկու յօդուածներուն պարունակած սկզբունքներուն արդէն իսկ իր հաւանութիւնը յայտնած է։ Անցեալ տարուընէ ի վեր, Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը հրաւիրած էր Տէրութիւնները հաւանիլ իր մտադրութեանց, ի մասին առեւտրական իրաւունքներու հաւասարութեան Զինու մէջ և թէ այդ առթիւ գոհացուցիչ պատասխաններ ստացած էր։ Անցեալ յուլիս 3ին Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը դարձեալ իր քաղաքականութիւնը ծանոյց՝ Զինու մէջ առեւտրական հաւասարութեան և Զինու հողային ամբողջութեան պահպանման մասին և գոհունակութիւնը ունեցաւ լսելու թէ բոլոր Տէրութիւնները համաձիր էին իրեն։ Անկից ի վեր ամէնէն հրճուեցուցիչ համաձայնութիւնը տիրած է միջամտող Տէրութեանց միջեւ, և միայն հայեցակէտներու թեթեւ տարբերութիւններ միայն առաջ եկած են այդ նպատակակէտները իրագործելու միջոցներուն վրայ։ Ուրեմն մեծ գոհունակութեամբ մըն է որ հանրապետութեան նախագահը ինծի պաշտօն կը յանձնէ ձեզ ծանուցանելու Մ. Նահանգներու կառավարութեան կատարեալ հաւանութիւնը Անգլիոյ և Գերմանիոյ պայմանագրութեան առաջին երկու յօդուածներու մէջ պարզուած սկզբունքներուն։ «Գալով Գ. յօդուածին, Մ. Նահանգներու ծանուցագիրը սապէս կը խօսի. «Որովհետեւ այս յօդուածը պայմանագրութիւն կընդգրկէ երկու կողմերուն միջեւ եղած համաձայնութիւն մըն է, Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը ինքզինքը պարտաւոր չզգար իր կարծիքը յայտնելու այդ մասին։»

ՀԱՐԱՒԱՑԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Պոէրները ձեռնարկած են իրենց բանակին վերակազմութեանը։ Նէլսբրուիթէն սեպտ. 4 թուականով, այսինքն Թրանսվալը Անգլիոյ կցող յայտարարութիւնը հրատարակուէն օր մը ետքը, որոշուեր է որ Պոէրներու զօրախումբերուն իւրաքանչիւրին թիւը 300էն պակաս ու 500էն աւելի չըլլայ։ Ամէն զօրախումբ իր ստորաբաժանումները պիտի ունենայ։ Սպասները ալ եւս իրենց զինուորներէն պիտի չընտրուին։ Զինուորները ու հրամանատարները ընդհանուր հրամանատարին կողմէ պիտի կարգուին։ Սպասներու և ենթասպաներու անուանումը բարձրաստիճան սպաներու հաւանութեանը պիտի արժանանայ և նախագահին կողմէ պիտի վաւերանայ։ Զինուորներուն թոշակ պիտի յատկացուի և խիստ կարգապահութեան պիտի ենթարկուին։ Բացակայ եղող զինուորները իրենց թոշակը պիտի կորսնցնեն և կարգապահութեան անսասողները զինուորական ատեանի մը կողմէ պիտի դատուին։

—Լորտ Ռոպէրթսի թիկնապահներէն Ուէսմինսթրի դուքսը, մօտերս Անգլիա վերադառնալուն առթիւ, ընտանիքը հանդէս մը պիտի կազմակերպէր Զէսֆէրի մէջ, բայց վերջը յետաձգուեցաւ, վասն զի Հարաւային Ափրիկէի կացութիւնը այնչափ ուրախալի չէ նկատուած։

Բէռլին, 30 հոկտ.—Լորտ Քիչնէր, հրաժեշտի ճառ մը խօսելով իրենց տեղը դարձող աստրալիացի զինուորներու, ըսաւ.—«Պատերազմը մեզ չատերուն կարծածէն շատ աւելի տեւեց։ Հոս մեր ստանձնած պաշտօնը աւարտելէ առաջ դեռ բաւական գործեր ունինք կատարելիք պատերազմի դաշտերուն վրայ։»

Բարիյուսոյ Գլուխ, 1 նոյմ.— Պ. Զէմպրլէն, հեռագիր մը ուղղելով Սըր Ալֆրէտ Միլնէրի, յայտարարած է թէ կը ցաւի որ փափստականները պիտի պարտաւորին տակաւին մնալ։ Գաղթականին նախարարը յոյս կը յայտնէ թէ այդ կացութիւնը շուտով վերջ գտնէ։

Բէռլին, 30 հոկտ.—(յանպաղած).— Բէյսէրթ զօրավարը վերջերս բանակցութեան մտաւ Պոթա զօրավարին հետ։ Բանագնաց մը ղրկեց անոր զոր Պոթա խիստ քաղաքավարութեամբ ընդունեց։ Պոթա խոտովաներ է թէ ամէն բան կորսուած է, բայց յայտարարեր է որ անկարելի է անձնատուութեան վրայ խօսիլ, որչափ ատեն որ կուսակիցները ուզեն պատերազմը շարունակել։ Պոէրները կատարելապէս համոզուած են որ երբ անձնատուր ըլլան, հեռաւոր տեղեր պիտի աքսորուին։ Շեֆայն և Վիլեոէն ընդդիմութեան կուսակից են։ Շեֆայն չուզեց կարդալ իրեն ղրկուած գեկոյց մը և անհաշտ ընթացքի մը հետեւեցաւ։ Ի՛նչսուի թէ Բիլիէթսպուրի գտնուող Պոէրները տանջեսթիք թնդանօթ ունին։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գերմանիոյ Ցիրէտէրիք մայր կայսրուհին հիւանդութիւնը վերջերս կրկնուեցաւ։ Գերման լրագիրները սապէս կը պատմեն մայր կայսրուհիին հիւանդութեան ծագումը.—«Երկու տարի առաջ Ցիրէտէրիք մայր կայսրուհին իր հիւանդութեան առաջին ախտանիշերը ունեցաւ։ Հիւանդութիւնը շատ արագ յառաջդիմեց արկածի մը հետեւանքով։ Տարի մը առաջ ձիէն ինկած էր։ Սրաբաւ կ'երթար երբ ձին, կալի մեքենայէ մը խրտչելով, ուժգին շարժում մը ըրաւ և մայր կայսրուհին վար ինկաւ։ Երկրագործները օգնութեան փութացին։ կայսրուհին յանձնարարեց անոնց որ այդ արկածին համար մարդու բան մը չըսեն։ Նորէն ձի հեծաւ և դղեակը վերադարձաւ։ Կայսրուհին անկէ վերջը ալ ձի չհեծաւ։ քիչ վերջը խմացուեցաւ թէ առողջութիւնը խանգարուած է։»

—Բրէմորիայի մէջ մեռնող Շլէզուիկ-Հոլշթայնի իշխանին քոյրը, որ Անգլիոյ թագուհիին թոռն է, ամուսնալուծման դատ բացած է իր երկրանը՝ Անհալթի Արիպէրթ իշխանին դէմ։ Ամուսնութիւնը 1891 յուլիս 6ին կնքուած է։ զաւակ եղած չէր։ Այր ու կին իրարմէ հեռու կ'ապրէին ժամանակէ մը ի վեր։ Ամուսնալուծման պատճառները թէեւ տակաւին յայտնի չեն, սակայն կ'երեւայ թէ իշխանին ու իշխանուհիին ճաշակները իրարու չեն յարմարած։ Իշխանուհին կատարեալ արուեստագէտ մըն է, մինչդեռ իշխանը ձիարշաւներէն և այդ կարգի զբաղումներէն միայն հաճոյք կը զգայ։ Իշխանուհին հիմա Մ. Նահանգները կը բնակի։ Արիպէրթ իշխանը հրաժարած է բրուսիական տրակոններու առաջին հեծելագունդին հրամանատարութենէն։

ԱԴԱՄԱՆԴԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՆԵՐԸ

Անվէրսի ադամանդի գործաւորները, որոնք իրենց աշխատութիւնները դադրեցուցած են, միթինկներ ու բանակցութիւններ կը կատարեն, առանց կարգադրութեան մը յանգելու։ Կառավարիչին հրաւէրով դուռարում մը ունեցաւ ձեռարուեստի և աշխատութեան Խորհուրդը։ Որոշուեցաւ որ աշխատութիւնները վերըսկսելու համար սա պայմանները առաջարկուին գործաւորներուն և գործարանատէրերուն։—Ա. Փորձի համար տասնըհինգ օր օրական ինը ժամ աշխատիլ։ Բ. մասնաւոր ձեռնարկութեանց աշխատող գործաւորները հարիւրին տասը յաւելում մը ստանան իրենց օրականին վրայ։ Գ. Գործաւորներէն ու գործարանատէրերէն անմիջապէս իրաւարարական մնայուն Խորհուրդ մը կազմել։ Այդ որոշումները, որոնց գործադրութիւնը կախում ունի Անվէրսի հրապարակին հետ մտցող Ամսթէրտամի հրապարակին ընդունելութենէն, շատ պակ ընդունելութիւն մը գտան տադամանդի գործաւորներուն կողմէ, վասն զի ատոնք ամէնէն աւելի օրական ութ ժամ աշխատիլ կ'ուզեն։

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Պ. Պրաեռն հետեւելով Պ. Հանոյի օրինակին, որ իրեն դէմ մրցելու համար մինչեւ իսկ անոր ընկած քաղաքը պատած էր, նաև Պ. Մաք Բինլիի ծննդավայրը, Օհայօ պիտի երթայ և յետոյ Ինտիանայի ու Իլլինուայի մէջ շրջան մը կատարելէ ետքը պիտի աւարտէ իր ընտրական պայքարը։ Պ. Պրաեռն իր տեղը պիտի դառնայ, սպասելով քուէարկութեան արդիւնքին, որ երեքշաբթի օրը (այսօր) յայտնի պիտի ըլլայ տասնըհինգ միլիոն հոգիի քուէարկութեամբը։ Անցեալ շաբթու երբ գիշեր ատեն չոգեկառքով նորէն Նիւ-Եորք կ'երթար, ուր առջի օրը երեսուն ճառեր արտասանած էր, քնացած տեղէն զայն արթնցուցին։ Բոռ-Ձերվիսէն երկու հազար ընտրողներ, կայարանին մէջ անոր կը սպասին գիշերուան այդ ժամուն, որպէս զի իրենց ալ ճառ մը խօսի։ Պ. Պրաեռն, այդ անխոնջ ատենախօսը, սրտանց գործադրեց անոնց բաղձանքը, սակայն հակառակ իր այդ մեծամեծ ջանքերուն, Նիւ-Եորքի մէջ միջին հաշուով մէկի դէմ հինգ հոգի ի նպաստ Պ. Մաք Բինլիի գրաւ կը բռնեն։

— Մ. Նահանգաց մէջ կատարուած նոր մարդահամարի գործողութիւնները աւարտեցան։ Ամբողջ Մ. Նահանգաց բնակիչներուն թիւն է 76,295,220։ 1890 էն ի վեր 13,225,464 հոգի աւելցած են։ Բարթօ-Ռիքօ որուն բնակիչներուն թիւը մէկ միլիոնի չափ է, այդ հաշուոյն մէջ չկայ։ Նոր մարդահամարը կը պարունակէ նաև Ալասքայի և Հավայի կղզիներուն բնակիչները։ Մարդահամարի գործողութեանց համար 1,280,000 անգլիական ոսկի ծախք եղած է։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Բուսիլի Պէյլէրպէյիի աստիճան տրուեցաւ Սուրիական Տրիպոլսոյ խմբագիներու օսմանեան Բակերութեան վարչական Խորհուրդին նախագահ Մոլլազատէ Ապտիւլգատէր փաշայի։

—Տուրան գաւառին կառավարիչ անուանուեցաւ Մինեթէֆիքի նախկին կառավարիչ Թէվֆիկ փաշա։ Սէլանիկի Հանգին Այնորոզ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Ավլոնիա գաւառակին գայմագամ Խուրշիվ պէյ։ որուն յաջորդեց Այնորոզի գայմագամ Շահին պէյ։

—Խարբերդի նահանգին Մազերտ գաւառակին նախկին անուանուեցաւ Գոչկիրի նախորդ նախկին Ահմէտ Համտի էֆ.։ Սըվազի նահանգին Էրբաա գաւառակին նախկին անուանուեցաւ Գուրուլիրի նախորդ նախկին Մէհմէտ Շէվգը էֆ.։ Պրուսայի նահանգին Իւշագ գաւառակին նախկին անուանուեցաւ Նէյտէի նախորդ նախկին Մուսթաֆա Բիզա էֆ.։ Իզմիտ գաւառին Կէյվէ գաւառակին նախկին անուանուեցաւ նախկիներու վարժարանին ՀԷՍ-նաւարտ Ցախրէտտին էֆ.։

—Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Տէֆթէրխանէի վերատեսչութեան Խորհուրդին անդամ և առաջին քարտուղար Խայրի պէյի։ Երրորդ կարգի Օսմանլի՝ մաքսային վերատեսչութեան քննիչներէն Հիլմի պէյի և մաքսի փոխարէն առնուած ապրանքներու պաշտօնեայ Ցիվգ պէյի։ Երկրորդ կարգի Օսմանի՝ Համիտիէ հեծելաներու 48րդ գունդին գնդապետ և Միրան աշիրէթին ցեղապետ Մուսթաֆա փաշայի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՅՑՈՒՄ.— «Երէկ իրիկուն, երկուշաբթի, Եըլտըզի կայս. պալատան մէջ կայս. հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ Գերմանիոյ դեսպան Պառոն Մարշալ ֆոն Պիպէրշթայնի։ Կայս. այդ հացկերոյթին ներկայ զըսնուելու պատիւը ունեցան նաև Մեծ-եպարքոսը, դատական նախարարը, Սպարապետը, ծովային նախարարը, պետական Խորհուրդին նախագահը, ներքին ու արտաքին գործոց նախարարները, Թընդանօթարանի վերատեսուչը, ելմտական, էվգաֆի, կրթական և առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարները, եկեղեցական խորհրդականը, Բարիզի օսմ. դեսպանը, Բ. Դրան կայս. Ամէտիդիւանատան տնօրէնը, Գերմանիոյ դեսպանատան պաշտօնեաները, օսմ. ծառայութեան մէջ գտնուող գերման պաշտօնեաները և պալատական պաշտօնատարներ։»

ԹՈՒՐԲԻՒ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ. — Ռուսիոյ կայսեր Լիվատիա գտնուելուն առթիւ Վեհ. Սուլթանին կողմէ ղրկուած օսմ. պատուիրակութեան հոն ժամանելուն և եղած ընդունելութիւններուն վրայ սա տեղեկութիւնները կը հաղորդէ կիրակի օրուան թուականով հեռագիր մը.—Թիւրխան փաշայի նախագահութեամբ ղրկուած օսմ. պատուիրակութիւնը կիրակի օրը ժամ 10ին Եալթա հասաւ Ցուաս զբօսանաւով։ Երկու տարի առաջուանէն շատ աւելի փայլուն ընդունելութիւն մը եղաւ։ Զարին կողմէ յատուկ պատգամաւորութիւն մը Ցուաս զբօսանաւը երթալով բարի գալուստ մաղթեց օսմ. պատուիրակութեան։ Թիւրխան փաշա, Նասրը փաշա և հետեւորդները ցամաք ելան և օսմ. ու ռուս դրօշներով զարդարուած յաղթական կամարէ մը անցնելով գացին Լիվատիայի պալատը, ուր մասնաւոր յարկեր պատրաստուած էին անոնց համար։ Քարափէն մինչեւ նոյն պալատը, ճամբուն երկու կողմը, ռուս զինուորներ եւ ժողովուրդը բարեւի կեցած էին, որոնք Վեհ. Սուլթանին նկատմամբ ջերմ համակրութիւն յայտնեցին։ Պալատան առջեւ զինուորներու ջոկատ մը զինուորական պատուներ ընծայեց և նուագածուներու խումբը Համիտիյէ քայլերգը հնչեցուց։ Քիչ ետքը կայսեր պալատան արարողապետ Պէնքէնոտով զօրավարը Թիւրխան փաշայի այցելութիւն տուաւ և Վեհ. Սուլթանին նկատմամբ իբրեւ յարգանք մը, Զարին անունով բարի գալուստ մաղթեց։ Օսմ. պատուիրակութիւնը վարը (երկ) նիբոլա Բ. կայսեր պիտի ներկայանայ։ Կիրակի իրիկուն Լիվատիայի պալատան մէջ Զարին կողմէ սեղան մը տրուեցաւ ի պատիւ օսմ. պատուիրակութեան։ Ներկայ գտնուեցան նաև Ցուաս զբօսանաւին հրամանատարները և սպաները։ Ռուս ժողովուրդէն շատերը այցելեցին Ցուաս զբօսանաւը։

—Օսմ. պատուիրակութիւնը Ռուսիոյ կայսեր ներկայացած պահուն Թիւրխան փաշա մատոյց Վեհ. Սուլթանին մէկ նամակ։ Զարը մեծ գովեստով յիշեց Վեհ. Սուլթանին բարձր ձիրքերը, Թուրքիոյ և Ռուսիոյ միջեւ եղած խիստ բարեկամական յարաբերութեանց վրայ խօսեցաւ և խնդրեց Թիւրխան փաշայէն որ կայս. այդ նամակին առթիւ իր և Զարուհիին շնորհակալութիւնները մատուցանէ Վեհ. Սուլթանին։ Նոյն իրիկունը կայսրը ու կայսրուհին մասնաւոր սեղան մը տուին օսմ. պատուիրակութեան։ Թիւրխան փաշայի ու հետեւորդներուն տրուած կայս. ունկնդրութեան ներկայ էին նաև Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Լամտորվ կոմը և Կ. Պոլսոյ դեսպան Պ. Զինովիէվը։ Զարը զանազան պատուանշաններ տուաւ օսմ. պատուիրակութեան անդամներուն և Ցուաս զբօսանաւին սպաներուն։

—Ծովային նախարարութեան լուսանկարիչ Ալի Սամի պէյ որ Ցուասի մէջ կը գտնուի, Եալթայի զանազան տեսարաններուն լուսանկարները կ'առնէ։

—Ցուաս չոգենաւը այս իրիկուն ճամբայ պիտի ելլէ և հինգշաբթի Պոսֆոր նաւահանգիստը պիտի դառնայ։

ԹՈՒՐԲԻՒ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Վեհ. Սուլթանը, հեռագիր մը ուղղելով Գերմանիոյ կայսեր, գոհունակութիւն յայտներ է այն պարգեւին համար թէ ղրկուած նուէրները այնչափ հաճութեամբ ընդունուած են իշխաններուն կողմէ։

—Պէրլին ղրկուած օսմ. պատուիրակութիւնը այսօր մայրաքաղաքս կը ժամանէ Արեւելեան Ճեպընթացով։

—Երկի գիշեր կայս. պալատան մէջ տրուած հացկերոյթին ներկայ գտնուող նախարարները ու օսմ. բարձրաստիճան պաշտօնատարները նաև գերմանական պատուանշաններ կը կրէին։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատան գործակատար Պ. Զէրպաչէվ՝ քանի մը պաշտօնեաներու հետ՝ կիրակի օրը Հէյսլէլի գնաց և այցելութիւն տուաւ Երուսաղէմի Ցունաց Նախորդ Պատրիարք Տ. Նիկոդիմոսի։

ՄԱՆՐ ԴՐԱՄՆԵՐ.—Գողերանոցին մէջ պատրաստուելիք հինգ և տասը փարանոց դրամներու շինութեան յատուկ գործարան գործիքներ պիտի գնուին՝ 160 օսմ. ոսկի ծախքով։

ՏՈՐԲԵՐՈՒ ԳՆԱՁՈՒՄԸ.—Ձեռնհաս պաշտօնարանը, նախարարաց Խորհուրդին որոշմամբ, ծանոյց բոլոր գաւառները թէ կայս. այն Իրատէն որ կը հրամայէ ելմտական գանձուն յատուկ դրամները ժամանակին ամբողջութեամբ չղրկող մալ միւտիրիները պաշտօնանկ ընել և ալ ևս ելմտական պաշտօններու մէջ չգործածել, պիտի գործադրուի նաև տուրքերու գանձման առթիւ թերացող կամ դանդաղ գործող քաղաքային պաշտօնեաներու նկատմամբ։ Ձեռնհաս պաշտօնարանը ծանոյց նաև որ տուրքերու գանձման մեծապէս հոգ տարուի և դրամները չուտով ղրկուին ելմտական գանձուն։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ՑՈՒՆՑԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ.—Մինչեւ հիմա բնակավայրի փոխադրութեանց տեղեկագրութեանը յատուկ թուղթերը ի հարկին մարդահամարի վարչութեան կողմէ ուղղակի Ցունաց Պատրիարքարանին կը ղրկուէին որ այդ տեղեկագրութիւնը նոյն թուղթերուն վրայ նշանակելով կը վերադարձնէր։ Ցունաց Պատրիարքարանը նկատելով որ այս անգամ նորէն այդ թուղթերը ուղղելու համար թէև դիմում բրած, սակայն մերժողական պատասխան ստացած է և մարդահամարի վարչութիւնը յայտարարած է որ այդ թուղթերը ուղղակի մուխթարներուն պիտի յանձնէ, խնդրած է դատական նախարարութենէն որ առաջուան պէս այդ թուղթերը ուղղակի իրեն յանձնուին։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը նկատելով որ մարդահամարի նոր կանոնագրին համաձայն ծնունդներու, ամուսնութեանց, ամուսնաթաղութեանց, վախճանմանց և բնակավայրի փոփոխութեանց գործողութիւններ, թաղերու խմբագիրներ, մուխթարները և ոչ-իսլամ հաւասարակութեանց պաշտօնեաներուն միջոցաւ կը նշանակուին՝ մարդահամարի պաշտօնեաներուն կողմէ տրուած տարբեր թուղթերու վրայ որոնք յետոյ կը վերադարձուին մարդահամարի պաշտօնեաներուն, գրեց դատական նախարարութեան թէ ամուսնութիւններէ զատ մարդահամարի միւս գործողութեանց թուղթերը խմբագիներու, մուխթարներու և ոչ-իսլամ հաւասարակութեանց պաշտօնեաներուն պիտի տրուին, որոնք անոնց վրայ հարկ եղածը նշանակելէ յետոյ պիտի յանձնեն մարդահամարի պաշտօնեաներուն, ուստի Ցունաց Պատրիարքարանին այդ խնդիրքը, մարդահամարի նոր կանոնագրին համաձայն, անընդունելի է։ Դատական նախարարութիւնն ալ ըստ այնմ հարկ եղածը պիտի զեկուցանէ Ցունաց Պատրիարքարանին։

ՕՍՄ. ԶԻՆՈՒՈՐԻ ՄԸ ՊԱՐԿԵՑՈՒԻԼ ԹԻՒՆԸ.— Գատըգիւղ բնակող Նշանեան Գարեգին էֆ.ի ամուսինը՝ Տիրին Մարի Նշանեան ասցեալ օր Պէշիքթաշի ճամբուն վրայ ձեռքի փոքրիկ պայուսակ մը կորսնցուցած էր որուն մէջ կային 150. 160 ոսկի արժողութեամբ գոհարեղէններ։ Արդ, Կիւմրիւշ Սուլի զօրանոցի 4րդ զօրագունդին, 3րդ գումարտակին

ընտրութեան միջոցին ալ այդ պաշտօնը առաջարկուած էր Պ. Բանասյի որ ընտանեկան պատճառներով չէր ընդունած։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ պաշտօնաթերթը հիւպատոսական սա անուանումները կը ծանուցանէ։— Հանեայի հելլենական նախորդ ընդհանուր հիւպատոս Պ. Եէննատիս Աղեքսանդրիոյ ընդհանուր հիւպատոս կարգուած է փոխանակ Պ. Կրիբրիսի որ Գահիրէ փոխադրուած է։ Պ. Ն. Սքոթիտիս, Գահիրէի հիւպատոսը, Ֆիլիպէի ընդհանուր հիւպատոս կարգուած է, փոխանակ Պ. Յոնթանայի որ Օտեսա փոխադրուած է։ Տուրաճի փոխ-հիւպատոս Պ. Գաֆֆանճիօղլը Կ. Պոլսոյ հիւպատոսարանին քարտուղար կարգուած է փոխանակ Պ. Սանորուլոսի որ Աղեքսանդրիոյ հիւպատոսարանը փոխադրուած է։ Այս վերջնոյն քարտուղար Պ. Աքսի ալ Գահիրէի մէջ նոյն պաշտօնին կոչուած է։

ԵԳԻՊՏՈՍԻՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Ելմտական խորհրդական Պ. Կորսթ չահեկան վիճակագրութիւն մը պատրաստեց Եգիպտոսի ելմտական կացութեան վրայ 1880էն մինչեւ 1900։ 1882ին կատարուած մարդահամարին ատեն Եգիպտոսի բնակիչներուն թիւն էր 6,813,919, մինչդեռ 1897ին այդ թիւը բարձրացաւ 9,734,405ի։ Եգիպտական կառավարութեան սովորական և արտասովոր հասոյթները 1880ին 8,998,399 իսկ 1899ին 11,590,015 ոսկի էր։ 1870ին իւրաքանչիւր բնակիչ միջին հաշուով 110 ղրուշ տուրք կը վճարէր, 1899ին այդ գումարը իջաւ 81ի։ Կալուածական տուրքն ալ զգալի կերպով զեղչուած է։ 1880 ին 5,421,107 ոսկի էր։ իսկ 1899 ին 4,834,856։ Անուղղակի տուրքերը (մաքս, ծխախոտ, աղ և այլն) աւելցած են՝ 1,445,035 էն 2,718,604 ի բարձրանալով։ 1880 ին մակուած երկիցներուն տարածութիւնն էր 4,716,000 ֆիտտան որոնցմէ 4,989,000 անգլիական ոսկի տուրք կ'առնուի Ռոգմանց բարւոքումովը աւելցան մշակուած հողերու տարածութիւնը և միւնոյն ատեն տուրքերն ալ թեթեւցան։ 1899 ին 5,496,000 ֆիտտան մշակուած հողեր կային և տուրքն էր 4,594,000 ոսկի։ Եգիպտական կառավարութիւնը 1880 ին ընիկներէն միայն չէնքի տուրք կ'առնէր, բայց 1887 էն ի վեր օտարականներն ալ կը վճարեն այդ տուրքը, որով այդ տուրքին հասոյթը 58,000 էն բարձրացած է 138,000 ի։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ արտաքին գործոց նախարարութիւնը Պուքրէշի օտար դեսպաններուն յանձնեց եղեռնադատ ատենին ամբաստանագիրը 22 Պուլկարներու դէմ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը որոշեց որ իր թղթակցութիւնները՝ զանազան Ընկերութեանց հետ՝ թուրքերէն կատարուին։ Ընկերութիւններն ալ համակերպեցան այդ որոշումին։

ՍԵՒ ԾՈՎԻ ՄԷՋ ՓՈԹՈՐԻՒ։—Սեվաստոբոլէն ուրբաթ օրուան թուականով կը գրեն թէ երկու օրէ ի վեր մեծ փոթորիկ կը տիրէ Սեւ ծովի մէջ։ Տանջելութիւնը շատ դեղեաւոր ընկղմեր և հարիւր քսան հոգի խեղդուեր են։

ԳԻՆԵՏՈՒՆՆԵՐԸ.—Զեռնհաս պաշտօնարանը ծանոյց ամէն կողմ որ գինետունները որոշեալ սահմանէն հեռու զբաղնուին աղօթատեղիներէ և նուիրական վայրերէ։ Նոր հաստատուելիք գինետուներու մասին ալ օրէնքին այդ տրամադրութիւնը գործադրուի։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարութեան խորհրդական Ահմէտ Բէֆիք փաշա, Հիճազի երկաթուղիին շինութեան ծախքին համար խոստացած գումարին առ հաշիւ յիսուն ոսկի յանձնեց։

ՀԵՐԹՈՒՄ —Մոնթրէօռ կը հերքէ այն լուրը թէ կայս. կառավարութիւնը մտադիր ըլլայ գնել Դամասկոս-Հօրանի երկաթուղին Հիճազի երկաթուղին անկէ սկսելու նպատակով։

ՈՒԱՇԻՆԿԹՐՆԻ օմ. նախորդ դեսպան Ալի Ֆէդրուլա պէյ համայ եղած է Կ. Պոլիս գալու համար։

ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐ.— Դալաթիոյ ոստիկանապետ Խայրի էֆ., Խազիւղի՝ Ապտուլլահ էֆ. և Գասըմ Փաշայի՝ Մուսթաֆա էֆ. Բերայի ոստիկանութեան քննիչ կարգուեցան։ Բերայի ոստիկանութեան կեդրոնական առաջին գումիսէր կարգուեցաւ Թագսիմի առաջին գումիսէր Հասան էֆ., Դալաթիոյ ոստիկանապետ կարգուեցաւ Բերայի կեդրոնական առաջին գումիսէր Մէհմէտ Ալի էֆ., Թագսիմի՝ Մէհմէտ պէյ, Խազիւղի Ֆէյզի էֆ. և Գասըմ Փաշայի՝ Ալի էֆ.։

ԷՅԻՊԻ ԳԱՌՈՒԻ հրկեղեալներուն օգնելու համար Ցունաց պատրիարքական փոխանորդին նախագահութեամբ նպաստատոյց յանձնաժողով մը կազմուեցաւ։ Առջի իրիկունը պատրիարքական փոխանորդը հրդեհին վայրը գնաց և դրամ բաշխեց կարօտ հրիդեղեալներուն։

ԱԻԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Սէլանիկէն կը գրեն թէ Թանաշ Տէլիօ անուն աւազակապետին քսանհինգ հոգիէ բաղկացած պուլկար աւազակներու խումբը անցեալները Սէլանիկի անգլիական հիւպատոսարանին առաջին թարգման Պ. Պլէյի սեպհական և Վէթպանը գիւղին մօտ գտնուած անտառը գացեր և անտառապահներէն չորս Արնաւուտներ սպաններ են. յետոյ հրազէն պարպեր են իրմէ մը մէջ բնակող փայտահար Երկիի և երկու ուղղոյը վրայ, բայց հարուածները վրիպեր են. այս վերջինները փոխադարձաբար ոչխարները աւազակներէն մէկը սպաններ և չորսը վիրաւորեր են։ Բիչ ետքը գիւղացիները հասած ըլլալով, աւազակները փախեր են։ Վիրաւոր աւազակները մեռնելով անոնց վրայէն 142 ֆրանսական ոսկի գտնուեր են։

ԲՈՒԱՐԻՒ.— Ռուսերոյ մէջ քարիւղի նոր հանքերու երեւան ելլելուն հետեւանքով գիները ինկած են մեծաքանակ առեւտուրի մէջ։ Ռուս լրագիրները կ'ըսեն թէ այդ անկումը դիտմամբ եղած է սէնտիքաներուն կողմէ, որովհետեւ նոր հանքերը քանի մը օրէն վարձակալութեան պիտի տրուին և սէնտիքաները կ'ուզեն առնել զայն։

ԱՐԻԱՍԻՐՏ ԿԻՆԷ.—Գարաֆէրիէէն (Սէլանիկ) կը գրեն թէ Տիավաթոս գիւղին մէջ, անցեալները, չարագործ մը, նեքրոպ անուն մարդու մը տունը կ'երթայ, ուր կինը միայնակ էր։ Չարագործը կ'ազդարարէ կնոջ որ իրեն ընկերանայ, բայց այդ միջոցին երիկը՝ Նեքրոպ վրայ կը հասնի. չարագործը զայն դաշոյնով կը սպաննէ։ Կինը ձեւովմը դաշոյնը անոր ձեռքէն խլելով կը մեռցնէ չարագործին սիրտը, բայց որովհետեւ երիկը շատ կը սիրէր, յետոյ ինքզինքն ալ կը սպաննէ։

ԱԶԳ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏԻՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԵԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

Հանրային Պարտքի Վարչութեան Թողուած 6 հասոյթներու ընդհանուր տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանին մէջ երկու տարին անցընող աշակերտները մասնաւոր յանձնաժողովին առջեւ իրենց քննութիւնները անցուցած և 82 աշակերտներ իրենց վկայականները ստացած են։ Ասոնցմէ առաջին չորսը հաստատութեան կանոնագրին համաձայն մէյմէկ մանրադէտ ստացան։ Ասոնք են Շէվգը էֆ.՝Մալաթիացի (Մամուրէթ-իւլ-Ազիզ)։ Զգօն Մողեան՝ Կ. Պոլսեցի, Իսմայիլ Հագգը՝ Թիմուրճիցի (Այտրն) և Նուպար Փափազեան՝ Պրուսացի։ Մինչեւ այսօր շերամաբուծական հաստատութենէն վկայական ստացող աշակերտներու թիւն է 420։ Այս տարի վկայական ստացող 82 աշակերտներն են հետեւեալները.— Էմին էֆ. Զատէ Շէվգի՝ Մալաթիացի, տարիք 27, ատենան Ա., թիւ վկայագրի 339։ —2. Զգոն Մողեան՝ Կ. Պոլսեցի. տարիք 20, ատենան Բ., թիւ վկայագրի 340։ — 3. Իսմայիլ Հագգը Հէլվաճի Զատէ՝ Թիմուրճիցի (Այտրն), տարիք 25, ատենան Գ., թիւ վկայագրի 341։— 4. Նուպար Փափազեան՝ Պրուսացի, տարիք 35, ատենան Դ., թիւ վկայագրի 342։— 5. Լութֆի էֆ. Զատէ Ահմէտ՝ Խրնճիցի, տարիք 21, ատենան Ե., թիւ վկայագրի 343։— 6. Լուտֆը Լութֆի՝ Բազարճիցի, տարիք 37, ատենան Ե., թիւ վկայագրի 344։—7. Մուսա Սաֆտ՝ Պոլսեցի, տարիք 29, ատենան Ե., թիւ վկայագրի 345 — 8. Սեփոն Ճգնաւորեան՝ Օրտուլի, տարիք 25, ատենան Ե., թիւ վկայագրի 346։— 9. Գրիգոր Պէօլիւքօղլու՝ Ճէրրահեան Իյնէկէօլցի (Պրուսա), տարիք 20, ատենան Ե., թիւ վկայագրի 347։— 10. Վէհսլի Զատէ Ահմէտ Մուլ թաղ՝ Անտիոքցի (Հալէպ), տարիք 23. ատենան Զ., թիւ վկայագրի 348։—11. Հաճի Մէհմէտ Զատէ Ահմէտ՝ Իյնէկէօլցի (Պրուսա), տարիք 28, ատենան Զ., թիւ վկայագրի 349։—12. Կարապետ Տաքէտեան՝ Զէնկիլէր-Բազարճիւղլի, տարիք 20, ատենան Զ., թիւ վկայագրի 350։—13. Ագնիս Իւթիւճեան Պրուսացի, տարիք 26, ատենան Զ., թիւ վկայագրի 351։— 14. Անանիա Սինէկէրօղլու՝ Սիւիֆիցի (Խորէնէ), տարիք 30, ատենան Է., թիւ վկայագրի 352. —15. Թորոս Մանուկեան՝ Բէրլիմէթ-Բազարճիւղլի, տարիք 21, ատենան Է., թիւ վկայագրի 353։— 16. Կարապետ Տատուրեան՝ Իվէրէկցի (Կեսարիա), տարիք 34, ատենան Է., թիւ վկայագրի 354։—17. Թոսէվի Զատէ Շէվքէթ՝ Անտիոքցի, տարիք 22, ատենան Է., թիւ վկայագրի 355։— 18. Մինաս Փաշաեան՝ Զէնկիլէր-Բազարճիւղլի, տարիք 22, ատենան Է., թիւ վկայագրի 356։— 19. Վահան Ագնաւորեան՝ Պոլսեցի, տարիք 24, ատենան Է., թիւ վկայագրի 357։— 20. Սէյտի Զատէ Հաֆըզ Մէհմէտ՝Պրուսացի, տարիք 21, ատենան Ը., թիւ վկայագրի 358։—21. Կարապետ Գրիգորեան՝ Օրթաքիւղ-Բազարճիւղլի, տարիք 20, ատենան Ը., թիւ վկայագրի 359։ —22. Եորիկոս Սթամատիոս՝ Միխալըճցի, (Պրուսա), տարիք 22, ատենան Ը., թիւ վկայագրի 360։—Արտաչէս Բիւլիճեան՝ Ռոտոսթոցի, տարիք 21, ատենան Ը., թիւ վկայագրի 361։—24. Գրիգոր Սրապեան՝ Խրնճիցի (Պանտրմա), տարիք 27, ատենան Ը., թիւ վկայագրի 362։—25. Արմենակ Բէօսէեան, Խրնճիցի, տարիք 21, ատենան Ը., թիւ վկայագրի 363։—26. Ոսկէան Միքայէլեան՝ Սէօլէօզ-Բազարճիւղլի, տարիք 25, ատենան Ը., թիւ վկայագրի 364։—27. Սերովբէ Սագաեան՝ Միկագիզ-Բազարճիւղլի, տարիք 26, ատենան Ը., թիւ վկայագրի 365։— 28. Սիմոն Պէյլէրեան՝ Պրուսացի, տարիք 24, ատենան Ը., թիւ վկայագրի 366։— 29. Յարութիւն Սաղոմոնեան՝ Պիլէճիցի (Պրուսա), տարիք 24, ատենան Ը., թիւ վկայագրի 367։—30. Արսէն Խորէնեան՝ Եէնիքէօյ-Բազարճիւղլի, տարիք 23, ատենան Ը., թիւ վկայագրի 368։— 31. Միխալըճցը-Զատէ Հաֆըզ Ահմէտ՝ Պրուսացի, տարիք 27, ատենան Թ., թիւ վկայագրի 369։ —32. Եղիսէ Ալթունեան՝ Սըվազցի, տարիք 20, ատենան Թ., թիւ վկայագրի 370։—33. Միքիհան Զօրպաճեան՝ Բէրմաթցի (Պրուսա), տարիք 22, ատենան Թ., թիւ վկայագրի 371։—34. Հէքթոր Ասլանիտիս՝ Պրուսացի, տարիք 23, ատենան Թ., թիւ վկայագրի 372։— 35. Նուպար Յակոբեան՝ Պրուսացի, տարիք 29, ատենան Թ., թիւ վկայագրի 373։—36. Եորկի Թանուէնօղլու՝ Կէվկէլիցի (Սէլանիկ), տարիք 23, ատենան Թ., թիւ վկայագրի 374։— 37. Յովհան Օհանեան՝ Եալովացի, տարիք 25, ատենան Թ., թիւ վկայագրի 375։

(Մնացեալը վաղը)

Ազգային Լուրեր

Խառն Ժողովը իր վերջին նիստին մէջ որոշած է որ Դատաստանական Խորհրդոյ կողմէ արուած ամուսնական որոշումները գործադրութեան դրուին, երբ երկու կողմերէն մէկը չի բողոքեր եղած կարգադրութեան դէմ. իսկ երբ առանկ բողոք մը ըլլայ, վճռագիրները վերաքննուին Խառն Ժողովոյ կողմէ։

—Ամասիոյ նորընտիր առաջնորդին, ինչպէս նաև Խարբերդի, Էնկիւրիի, Ալերդի և Բզիի նորընտիր Առաջն. Տեղապահներուն պաշտօնը հաստատող Կայս. պէրատները Պատրիարքարան կղզմէ խրկեցուած են։

—Երուսաղէմի Ժառանգաւորաց վարժարանին աշակերտելու համար, Երուսաղէմի Պատրիարքական փոխանորդ Երէցեան Սրբազան չորս տղաք ընտրեր է, որոնք արդէն ճամբայ ելած են։ Այդ տղոցմէն մէկը Եզեսիացի է, երկրորդը Բզեցի, երրորդը Գոնեացի, և չորրորդն ալ Ազգ. Հիւանդանոցի բարձրագոյն կարգի աշակերտներէն մէկը։

—Պատրիարքական փոխանորդ Սրբազանը Ա. գործակատար Տէր-Ներսէսեան էֆ.ի հետ այսօր շնորհաւորական այցելութիւն պիտի տայ Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարքին, իրեն շնորհուած Ա. կարգի Օսմանիէ պատուանշանին համար։

—Ուսումնական Խորհուրդը հետեւեալ յայտարարութիւնը ուղղած է մեզ.— «Մայրաքաղաքիս ազգ. տարրական վարժարանաց այս տարուան երկաւոր չրջանաւարտներուն ինչպէս և ուսուցչական ընտրելիներուն վկայականներուն բաշխումը տեղի պիտի ունենայ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր, յառաջիկայ ուրբաթ առտու, ժամը 5ին, Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ։ Հետեւաբար կը հրաւիրուին մայրաքաղաքիս վարժարաններու 37 չրջանաւարտները և 15 ուսուցչութեան ընտրելիները, նոյն օրը որոշեալ ժամուն ներկայ գտնուիլ Ազգ. Պատրիարքարան։»

—Ներկայ կրթական չրջանին ուսուցչութեան ընտրելեաց քննիչ յանձնաժողովին ներկայացած էին 44 երկաւոր ընտրելիներ, որոնցմէ հետեւեալները միայն արժանացեր են ուսուցչական վկայագրի.— Արշակ Պապիկեան, Աբրահամ Աբրահամեան, Գրիգոր Ասլանեան, Կարապետ Դերձակեան, Տիգրան Խաչէրեան, Դերգէ Էգնեան, Ազաւնի Զէքիճեան, Աշխէն Արխատակեան, Արաքսի Զիվիկեան, Զարուհի Փէշտիմալճեան, Զգօնուհի Գանձեան, Պէգադիս Դերձակեան, Վերժին Վանլեան, Ֆիլոր Բարսեղեան և Տիրուհի Թորոսեան։

—Հայ-հռոմէականաց Պատրիարք Էմմանուէլեան արքեպիսկոպոս, իրեն շնորհուած Ա. կարգի Օսմանիէ պատուանշանին համար, կիրակի տուաւ Կայսերական պալատ երթալով երախտագիտութիւն յայտնեց յուս Կայս. Գահոյից, և արժանացաւ մեծարանաց։ Տ. Պօղոս Պատրիարք երէկ առտու ալ այցելութիւն տուաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Ներքին ու Արտաքին գործոց նախարարներուն։ Կիրակի օրը, Հայ-հռոմէական եկեղեցականներ և աշխարհականներ ինչպէս նաեւ Պատրիարքարանի ժողովականներու անդամներ Սագըզ-Աղաճի Պատրիարքարանը երթալով շնորհաւորեցին Ն. Սրբազնութիւնը։

—Իսմիճիէն հետեւեալը կը գրեն մեզ.— «Եկեղեցին կը վիշտ։» Ամէն ոք ապշած մնաց այս անակնկալ և ազեռալի գուժին ի լուր, որ չարաթ օր յանկարծ տարածուեցաւ գիւղին մէջ։ Երբեք կարելի չէր երեւակայել այսպիսի տարաժամ փոքանգ մը՝ դեռ նոր կառուցուածի տեսք ունեցող այս եկեղեցիէն։ 1832ին հիմնուած էր 734 կանգուն գետնի վրայ, Յարութիւն ամիրա Միսաքեանի նախաձեռնութեամբ։ Պալըքէսէրի երկրաչարժէն ի վեր սակայն, քանի մը տեղերէ ճաքտուեցան պատերը, և ճարտարապետ մը 40-50 ոսկիով կը յուսար նորոգել։ Ասանկ պարզ ճաքտուած մը՝ փլուզումին գուշակը չէր կրնար ըլլալ ապահովապէս։ Այս ցաւալի դէպքը իսկոյն տեղեկագրուեցաւ Տեղապահ Ս. Հօր, որ Պանորմայի գայմագամէն թագրիրով՝ ճարտարապետ մը պահանջեց քննութեան համար։ Միւս կողմէ, գովելի փութկոտութեամբ մը, հուսկաւոր Յովհաննէս Գալֆան ալ ղրկեց, որ կառավարութեան ճարտարապետին հետ մանրամասնօրէն քննելով սա համոզումը գոյացուցին թէ «պատերուն քարերը փոխանակ կիրի ցեխով հաստատուած ըլլալուն, կարելի չէ որ այդքան ահագին բեռի մը ծանրութեան դիմանան. նորոգել անհնարին է. իսկ եկեղեցիին մէջ արարողութիւն կատարելը՝ մահափոթ»։ և այսպէս տեղեկագրեցին։ Ուստի հրամայուեցաւ ի հիմանց փլցնել ու փլուզումը սկսաւ ամսոյս 17ին խուռն բազմութեամբ։ Գիւղացիք քանի մը օրուան մէջ փլցուցին հսկայ եկեղեցին, որուն պատերը միայն կանգուն մնացած են, քիչ ատենէն աւերակ դառնալու համար։ Խեղճ Իսմիճիդցիները որոնք իրենց վառաւոր եկեղեցիովը իրաւամբ կը պարծենային, անկէց զրկուեցան։ Եւ, անհուն տխրութեամբ համակուած, կը մտածեն թէ ինչպէ՞ս կառուցանեն նո՛ր, իրենք որ օրապահիկին հայթայթելու դժուարութիւն կը կրեն։ Իրենց հայրերուն պէս, որոնք ժամանակաւ գոնէ ամիրայի մը նպաստով և հազար նեղութիւններով կրցեր էին չինել՝ ընդ երկար առանց եկեղեցի մնալէ յետոյ, արդեօք նո՞յն ճակատագրին պիտի ենթարկուին։ Արդեօք չպիտի գտնուին բարերարներ՝ որ չնուիրեան սատարելով՝ մխիթարութիւն պարգեւեն Աւետարանի այս զաւակներուն։ Զեմ կարծեր որ եկեղեցասէր ամիրաներուն սերունդը չոչցած ըլլայ, իսպառ անհետացած ըլլայ մեր մէջէն։ Անշուշտ պիտի գտնուին բարերարներ որ պիտի աջակցին Իսմիճիզի ազքատիկ ժողովուրդին. զի, հակառակ պարագային, այս վերջինները անկարողութեան պիտի դատապարտուին, քանի որ եկեղեցին ալ և ոչ մէկ եկամուտի տէր է։ Առ այժմ եկեղեցական արարողութիւնները կը կատարուին յարակից նորակառոյց մեծ դպրոցին մէջ։»

Տիկին Թագուհի Սինանեան, Վահէ. Սեպուհ պէյ Մաքսուտ, Տիկին Մուլիկ Մաքսուտ պէյ, այրի Տիկին Նարդիկ Ներսէս, Տիկին Մատլէն Խաչեան, Օր. Երանուհի Սինանեան, Տիկին Վրթանէսի Եաղուպեան, Մէջէ էֆ. Սինանեան ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն գառնաղէտ մահը

ՃԱՆԻԿ ԷՖ. ՍԻՆԱՆԵԱՆԻ

Դեր-Տճօրեճ

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԿԱՅՍ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ

որ յետ երկարատեւ և տաժանելի հիւանդութեան կնքեց իր մահկանացուն իր երիտասարդական տարիքին մէջ։ Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի այսօր, ժամը 9ին (Ք.Թ.) Օրթաքիւղի Ս. Աստուածածին եկեղեցիին մէջ, ուրկէց հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի գիւղին Ազգ. գերեզմանատունը։

Ա.Զգ.— Թաղական Խորհուրդս նուիրական պարտաւորութիւն համարելով թաղիս նորատի աղջկանց ուսումնական և բարոյական վիճակը ապահովել, որոշած է Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյս յարակից Արուեստագիտական վարժարանը վերսին բանալ իր անուան արժանաւոր եղանակաւ մը, այնպէս որ կարօտ աղջիկներ կարողանան իրենց ձեռքի աշխատութեամբ ճարել հացերնին և ապագային կարելի եղածին չափ բարւոքել։

Հետեւաբար կը հրաւիրուին այն ամէն արուեստագէտք, որք կարող են սոյն վարժարանը յարմար պայմաններով կառավարել, Թաղական Խորհրդոյս ներկայացնել, մինչեւ մէկ ամիս, իրենց առաջարկութիւնը պարունակող ծրագիրն, որ յետ քննութեան անոնց մէջէն ամէնէն յարմարագոյնը պիտի ընդունուի։

Ներկայելի ծրագրոց մէջ պէտք է յիշուին վարժարան ընդունելիք աղքատ ձրի աշակերտուհեաց թիւերը, ընդունելու յանձնաբարութեանց վերաբերեալ պայմաններն և այլ կարեւոր մանրամասնութիւնք։

(Կնիք)

Թաղ. Խորհրդոյ Բերայի

Հեռագիր Այսօրուան

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ԼՈՆՏՈՆ, 6 Նոյեմ. — Բէջքինի օտար դեսպանները կառարելապէս հաւանեցան Ֆրանսական առաջարկութիւններուն, աւելցնելով սա պայմանը թէ օտարներու ապահովութեան պատասխանատու պաշտօնատարներուն թող չարուի որ Պոքսըներու ընկերութեան մասնակցին։

—Բէջքինի դեսպանները ծանուցին չինական լիազօր պատուիրակներուն թէ բանակցութիւնները սկսելէ առաջ պէտք է վստահութիւն գոյանայ թէ նշանակուած յանցաւորները դատապարտուած են։

—Բիւնկ-Բիանկէն առնուած վերջին լուրերու նայելով, չտոհութիւնները բաւական թեթեւցած են։

—Սբանսարս կիմանայ թէ Զինու կողմէ վճարուելիք տուգանքի խնդիրը կ'ուսումնասիրուի տէրութիւններուն կողմէ։ Կ'ըսուի թէ Զին 40 միլիոն անգլիական ոսկիի տուգանք պիտի վճարէ՝ 60 մասնավճարներով։

ՊԵՐԼԻՆ.—Գերման նաւարժիզը Թաքուէն ճամբայ ելեր է դէպ ի Շանկայ։

ԹԻԷՆ-ԶԻՆ.—Տեղւոյս գերման վաճառականները, հեռագիր մը ուղղելով Գերմանիոյ նորընտիր նախարարապետին, շնորհաւորեցին զինքը Անգլիոյ և Գերմանիոյ համաձայնութեան համար, յայտարարելով որ ատիկա մեծ կարեւորութիւն ունի Թիէն-Զինի համար։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԲՈՒԻԶ.—Բազաքապետութեան Խորհուրդը որոշեց Բրիւկէր նախագահը ընդունիլ քաղաքապետութեան պաշտօնարանին մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Սիւէզէն կը հեռագրեն թէ Բրիւկէր նախագահը հիւանդ է Կիլտերլանս մարտանաւին մէջ։

—Փրէնչ զօրավարը Սբրինկ հասաւ։ Տէվէթ Պոէր զօրավարը անգլիական մեծաքանակ արշաւներ գրաւեց։

ՍՊԱՆԻԱ

ՄԱՏՐԻՏ.— Կառավարութիւնը խափանեց կարգ մը լրագիրներ։

ՓԻԼԻՊՊԻՆԱՆԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ.—Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Փիլիպպէանց մէջ Ամերիկացիներուն կացութիւնը ծանրացեր է։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԶԻՆՈՒԻ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՊԷՐԼԻՆ.—Վալտէրսէ կոմսը նոյեմ. 2 թուականով հեռագրեց թէ Բաօ-Թինկ-Ֆուէն վաշտ մը ճամբայ պիտի ելլէ՝ Ուանի ճամբով՝ Զանկ երթալու համար որ Պոքսըներուն գործողութեանց գլխաւոր կեդրոնն է։ Ռուսական երկու փոքր զօրաբաժիններ Թիէն-Զինէն և Եանկ-Զուէնէ ճամբայ ելած են դէպի Բաօ-Թի-Լիէֆին, հետազօտութիւն կատարելու համար։ Եօթանասուն Պոքսըրներ Թիէն-Զինի մօտ յարձակեցան ռուսական պահակներուն վրայ։

ԲԷՔԻՆ.—Միջազգային զինուորներու հրամանատարներուն միջեւ կարծեաց անհամաձայնութիւն մը ծագեցաւ Շան-Հայ-Բուանի մէջ՝ զանազան տէրութեանց գրաւումը յատկացուած տեղերուն համար։ Զանազան տէրութեանց բարձրաստիճան սպաներէ կազմուած յանձնաժողով մը՝ Շան-Հայ-Բուան պիտի երթայ՝ խնդիրը բարեկամաբար կարգադրելու համար։

ՍԵՐԳԻՈՍ

ՎԻԼՆՆԱ.—Պէլկրատէն Բոլիդիէ Քորեսբոնտենցի ուղղեալ կէս-պաշտօնական լուր մը կը հերքէ այն գրոյցները թէ Ալեքսանդր թագաւորը մօտերը պիտի հաշտուի իր հօրը հետ։

ԺԱՆՏԱՍԽ

ՊՐԷՄԸՆ.—Բունցէ անուն նաւաղ մը որ Մարիսկուրէ չոգենաւով Ռոզարիոյէն հասած էր հոկտ. 27ին, այս առտու ժանտախտէ մեռաւ։ Զգուշական միջոցներ ձեռք առնուեցան։

ՔՈՒԼԵՐԱ

ԲԵԳԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Նովոլիէվքիի մէջ քոլէրայի բազմաթիւ դէպքեր պատահեցան։ Զգուշական միջոցներ ձեռք առնուեցան։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Բ. Ց. ՄԱՀՃՈՒՊԵԱՆ

Գալաթիա, Խավեար խան, թիւ 77

ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԼԻՎԷՐՊՈՒԼԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ԳԵՐԱՅԻՆ ԴՈՆԵՐ

5 Նոյեմբեր 1900

Բպկ. պարկ Նոյ.	5.12 Դկտ.	Յնվ. 5.1
Յորեն քիլէ Դեկտ.	6/0½	Մարտ 6/1¾
Խաղուէ գանթար Դեկտ.		37/6
Շաքար » Դեկտ.		9/5¾

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Մեռի Դ.	Օ. Ո.	24	14
Ամէնէն բարձր գին	»	24	15 ½
Ամէնէն վար գին	»	24	13
Ռումէլի Երկաթ. գոց.	Ֆր.	109	50
Ամէնէն բարձր գին	»	109	50
Ամէնէն վար գին	»	108	75

ԲԱՑՈՒՄ 24 Հոկտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Մեռի Դ.	Ֆ. Ֆ.	24	15
Ռումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	110	–
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Գանքա		—	—
Քէսէտի ժէնէրալ Օ.Ք.Ժ.		0	25
Ցօս. Օ.Ք. Շանժ է Վալէօռ		0	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	10
Քրամուէյ բաժնեթ.		6	25
» Ժուիսանս		200	—
« պարտաթ.		468	—
Բարափ Կ. Պոլսոյ		490	—
Թրանսվալ		71	50

ՓՈՒԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	—
» » » չէք	»	110	—
Բարիզ » »	Ֆր.	22	95
» » » չէք	»	22	79
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	63
Վիէննա չէք	Ֆիորր.	21	92

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	22
Անգլիական ոսկի	»	110	05
Բոլ Խմբէրիալ	»	08	20
Քրիմից	»	5[illegible]	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	07	37
Մէճարիք	»	08	20
Բլոպլի Ղզիաղրամ	Օ. Ո.	8	63

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 5 Նոյեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		103	50
» » 3½ %		101	90
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	60
) գոց.	»	22	60
» » » Բ.	»	–	
« « « Գ.	»	25	40
Օսմ. Կայս. Գանքա	Ֆր.	533	–
Օսմանիէ	»	426	—
Բէլճիքի Երկաթուղի	»	111	50
Օսմ. մաքսատուն	»	510	—
Օսմ. Ռէժի	»	308	—
Բրիտանիէ Թիւրք 4 %		481	—
Քէսէտի Լիոնէ		1087	—
Խաղուական Ռանթ	»	95	50
Սպանիական արտաքին	»	66	50
Եգիպտիէն իւնիֆիէ		268	—
Թրանսվալ	»	74	75
Զէք Լանտոնի վրայ	»	25	90
Գրամագրչ	»	3	

ԼՈՆՏՈՆ. 5 Նոյեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ	98	81
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	16	25
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.	22	25
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. գոց.	22	25
Օսմանեան Գանքա	11	37
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	38	—
» Մօնօքոլ	42	—
Ռուկարական 1888	85	50
Եգիպտիէն իւնիֆիէ	103	25
Նօմինալ	104	—
Թրանսվալ	2	93
Այտրն երկաթուղի	10	—
Փոխառութիւն	25	325

Հրատարակուեցաւ.

ՏՈՐԹ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐՅԱՆԻ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ՍԱՂՄՈՆԱԿՈՅՍՈՒԹԻՒՆՆ

ԳԻՆ 5 ՂՐՈՒՇ

10—10

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ԻՐ ԻՒՐ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱՔՈՒՃԱՔ

396, Մեծ փողոց Բերա, 396

Տեսնել 4րդ երեսը

Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ԲԱԶԷ

Հայ վաճառատու

ՊԷՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊՈՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Արքայական հրամանագրով արտօնուած 1853 տարի. 26ին կառավարութեան հսկողութեան տակ

Պէրլինի Վիքթորիան Դերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապահովագր. դրամ ֆր. 967,321,496
Պահեստի դրամ ֆր. 270,096,743

ՊԷՐԼԻՆ ՎԻՔԹՈՐԻԱՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցկեանս թոշակ, եւն.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

ժողովրդական ապահովագրութիւն կենսի վրայ. առանց բժշկական փնտռտիքի

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ տղոց ու որբերու համար օժիտ մը, շաբաթական փոքր վճարումներով.—(միևնոյն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար):

Ապահովագրութիւն շոգենաւի, երկաթուղիի, թիւնելի եւն. արկածներու դէմ, ամբողջ կեանքի համար, շաբաթական փոքր վճարումով մը, սկսեալ Մէկ ՖՐԱՆԿԷ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 ֆրանք), այս ալեսով ամբողջ կեանքի համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆ. մահուան պարագային, 15,000 ֆր. արկածէն առաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային:

Ընկերութեան Դրամատունը.—ՆՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆԵԱ Ընդհ. Գործակալ,—ԷՄԻ. Ղ.ՕՅԼ

Զալաթիա, Օամ. Պանքային դէմը, Ինայէթ Խան, թիւ 7, 8, 9:

ԱԶԴՈՒ ՄԱՖԻՈՍԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք տանց նեղուելու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, թողէք եանսի նման դգուեցուցիչ ջուրերն ու դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են, ու փութացէք գնել:

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բասդէօռեան դրութեամբ զտուած յստակ ջուր մըն է և շատ դիւրաւ կը խմուի: Ազդեցութիւն անմիջական: ՎԻԼԼԱԿԱՊՐԱՆ ուրիշ լուծողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ: Առտուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱԿԱՊՐԱՆ՝ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրուելու: Պնդութիւն, գլխուցաւ և ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքապրան խմեն, կ'ազատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն:

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուններու մէջ:

504 43—52

ՔԻՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Սէր ոփոք երկու անգամ կը ելնէն Լիվերպուլ և Արիւելք Գլխ.

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվերնիա	18900	Միվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Բաթալոնիա	4841
Լուսանիա	12952	Վէրլա	3229
Թամպանիա	12950	Թավիա	2945
Սուլթանիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8125	Սիբրիա	2935
Եվրոպիա	8120	Սամարիա	2358
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2131
Ուրմնիա	7269	Շէրպուրկ	1614

Սորակոսա շոգենաւը, նաւպետ Ուիլեէմ, հոս հասաւ:

Դիմել առ ՅՈԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager

Մէյմանէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Զալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց: 255

VIN DE BUGEAUD

TONI NUTRITIF AU QUINQUINA ET AU CACAO

ՊԻԻԺՈՅԻ ԳԻՆԻ

ԿՈՐՈՎԻԶ, ՍՆՆԴԱՐԱՐ, ՇԵՆՈՒԱԺ ՔԻՆԻՊԻՆԱՅՈՎ ԵՒ ՔԱԿԱՈՅՈՎ

ՊԻԻԺՈՅԻ ԳԻՆԻՆ կորովիչ դեղերու է՛ն հաճելին և է՛ն լաւն է: Բովանդակ աշխարհի բժշկական հեղինակութիւնները զայն կը յանձնարարեն անարիւնութեան, քլորոզի, ամէն տեսակ տենդերու, ջղային նիւանդութեանց, ստամոքսի նիւանդութեանց և նորաբոյժ վիճակի համար:

ՊԻԻԺՈՅԻ ԳԻՆԻՆ կը գտնուի բոլոր առաջնակարգ դեղարաններու մէջ:
ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ.—P. LEBEAULT & Cie, 5, rue Bourg-l'Abbé, PARIS.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ռ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եանինի զարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զբպուքհեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ատամները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ:

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ատամներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէմի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ:

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի առաջնահանութիւն:

Ց. Դ. Զատկները կիրակի օրերն ալ (միայն կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր (միայն կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին:

Ծանօթ.—Գոյսոյ կողմը մանանէիւղ ՋՈՒՆԻՆԻՔ!! 197

ՄԻՇԷԼ ԹԻՖԼԻԶԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԵՒ ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Զալաթիա, Վօյվօտա Պանականոցին կից թիւ 91

Վաճառատանս մէջ ամէն տեսակ ակնաբուժական և վիրաբուժական գործիքներ կը վաճառուին ՄԵՆԱՔԱՆԱԿ և ՔԻՄԻԱԿԱ: Կակուղ և կարծր ասֆիկէ (քաուչուկ) առաջ կանգնացնող կապիչներ, (գասըզ պաղը), տեսակ տեսակ գբերիներ (էթիկա), ելեկտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադէտներ (միքրոսկոբ), փոքր և մեծ մանրադիտի ապակիներ, նորատեսակ ոսկի և այլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ: Գիները շատ ածան: Ծանօթագրեալ շատ գոհ պիտի մնան:

ՓՈՓՐԱԳՐԱՆԱԿ: Կակուղ և կարծր ասֆիկէ (քաուչուկ) առաջ կանգնացնող կապիչներ, (գասըզ պաղը), տեսակ տեսակ գբերիներ (էթիկա), ելեկտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադէտներ (միքրոսկոբ), փոքր և մեծ մանրադիտի ապակիներ, նորատեսակ ոսկի և այլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ: Գիները շատ ածան: Ծանօթագրեալ շատ գոհ պիտի մնան:

ԼԱ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Առաջին առանձնաշնորհեալ Ապահովագրական Ընկերութիւն

ՌՈՒՍՃՈՒՔ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կարասի, անշարժ սասպուած, վաճառք, եւն. մայրաքաղաքի և գաւառներուն մէջ:

Լաւ պայմաններ.—Շահաւոր ապահովագիններ:

ԿԵԱՆՔԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամբողջ կեանք, խառն, որոշեալ ժամանակ, տղոց օժիտ և ծերութեան համար հասոյթ: Անկախ թարիֆա մը անձնասպանութեան, մենամարտի և ճամբորդութեան համար:

ԱՐԿԱՆՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Աշխատութեան ժամանակ եղած դժբաղդութեանց դէմ: Ապահովագրութիւն ճամբորդներու համար, առնուած ապահովագինները ետ տրուելով կամ առանց ետ տրուելու:

ԱԶԱՏ ՊԱՇՄԱՆՆԵՐ

Առաջին կարգի երաշխաւորութիւններ խիստ մեծ Ընկերութեանց կրկին կրկին ապահովագրութեամբ:

Ընդհանուր գործակալութիւն բովանդակ Արեւելքի համար (Թուրքիա, Յունաստան, Եգիպտոս, Սուրիա):

Ժ. Պ. ՔԱՍԱՐԼԻԹԷՕ

Կ. Պոլիս, Գալատիա, Գաֆֆան խան, թիւ 6.9

Գլխաւոր գործակալութիւն,—Կ. Պոլիս, Սատրգիէ խան, Պահէճ Դաբու:

Ընկերութեան դրամատունն է

ԿՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ 599

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԻԼԻԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԻՐ

Նոր. 6ին Առմեկի, Մարսիլիայէն.

ՄԵԿՆՈՒԱՆՆԵՐ

Ն. 6ին Միկկրէի, ուղ. Մարսիլիա:
» 7ին Առմեկի Սամսոն, Տրապիզոն Պաթում և Նովոռոսսիսկ:

Տոմսեր ուղղակի Բաքէի համար.
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Զ. կարգ 175 ֆրանք. Ցեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թոփ Հանէ Քարտէի վրայ: 516 Թ. ՌԷՊՈՒԼ

ՄԻՈՒ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլ, Գլասգոյ, Մէլբուրնեան և Սիդնէյ գիծ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Համբուրգ	3000	Թիպա	4500
Ֆլորիդա	3000	Նէրթիա	2400
Թէյսիր	3000	Սամոյեդ	2210
Գեռմանիա	3000	Ֆլոր	2257
Ֆորտա	3000	Գիթանոթ	2000
Ֆոնտանի	3000	Կասրէն	1500
Մարգիսիա	2500	Գրիֆ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻՔՕԼ և ԸՆՆ ՈՒԹՄ խան
ՅԼԻՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սգրիդ Լիվերբուլ 194

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՌՈՒՍ

Ամէնէն կատարեալը, ամէնէն նորը, լաւագոյնը, եւ բոլոր քրանսական հանրագիտարաններուն ամէնէն լաւ պատկերազարդուածը:

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացում տալ այն ամենայն ոգիներուն որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր թուով հատորներով, լուրջ կատարեալ և իրականաբար նոր հանրագիտակ բառարան մը: Ակնառուոր գրագէտներէ և գիտուններէ չարադրուած, նկատի առած է գիտութեանց և հմտութեան ամէնէն վերջին հիմերը, մարդկային գիտութեանց ամէն ճիւղերու մէջ: Մինչդարմանն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենամեծ ինամքով պատրաստուած (նշանաւոր անձերու, արուեստի և հոյակապ շէնքերու, տարազներու և թիրերու, երկրաչափական պատկերներու, կենդանիներու և տունկերու, սեւ և գունաւոր տպարարգ տարբերակներ):

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւր 50 սանթիմի տեսարերով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 1էն ի վեր յաթէ չաթ լոյս կը տեսնէ. Առ նուազն 400 տեսարպատկերներ, որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. բաժանորդները կրնան եթէ նախավճարեալ համարին, գորգի գունով 10 տեսարէ բ գնացեալ անկազմ սեռիներով, անկազմ կամ կազմուած հատորներով, իրենց հրատարակութենէն վերջ: Առաջին երեք հատորները արդէն ծախուած են:

Պայմանաւոր բաժանորդագիրը հետեւեալն է. { 180 ֆրանք առանձին տեսարերով կամ սեռիներով եւ կամ Ջրնակազմ հատորով
215 ֆրանք կազմուած հատորով, (demi chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանանչ

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանցեանցներով) չորս անգամէն, իւրաքանչիւրը հաւասար, այսինքն վեց ամիսը անգամ մը, պայմանաւ որ առաջին վճարումը ըլլայ ստորագրուած օրը:

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան գրուելով, ստորագրողը դեռ կը մնայ ապագայ գինի բարձրացումներէ, նոյն իսկ կրնայ աւելի պրակներ ալ հրատարակուելու ըլլան: 587

ԳՐԱՏՈՒՆ ԼԱՌՈՒՍ, Բարիզ, Մօնբարնաս փողոց, թիւ 17: Ինդրոյին 16 երեսնոց պրակ մը՝ իբր նմոյշ պիտի զրկուի ձրիաբար:

COMPAGNIE ROSSIA ASSURANCES

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի հիմն. իրաւունքով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերպուրգ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մարսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՈՒՂԴՈՒՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱՆՔԻ:

Երաշխաւորութեան գումար	121,765,339 ֆր.
1898ի հասոյթք	34,775,462 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	164,172,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Ն. Պոլիս Ա. ՀԵՒՐՄԷՆՍ

Ընդհ. գործակալ Թուրքիոյ համար (ԿԻՍ տեղը Մաքսուտ)

Ընդհ. գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՖՕՐ ԲԷՔԷՔԷՆ 524

LES VOITURES RÉUNIES

ՀԱՄՏԱՏԵԱԼ ԻՊՐԻՒՄԷԼ

Ապահովագրական ընկերութիւն ընդդէմ հրդեհի

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԸՆԿ. ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Քննիչ Տնօրէնութեան Ա. ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Գալատիա, Ճէյտիտ խան

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բընճափուշի

La VELOUTINE

CHes FAY, Perfumista
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS 534

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՐ

Ընդարձակ Հելլ, Կ. Պոլսոյ և Օպհասյի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գոմս	1497	Կոզզ	1011	Մալմս	724	Ռօզարիս	186
Ալէքսօ	3607	Գոնկս	2906	Կրոտոս	1695	Մարէնկս	2273	Սաբֆս	1113
Անտէլս	1541	Գորսս	895	Լիրս	775	Մարդելլս	3709	Ցիրիս	1735
Ընրիսսզս	2377	Տիտս	4311	Լիտալկս	1581	Միքաստս	3557	Սիլվիս	1193
Գասանս	1822	Տօմինս	937	Լինաու	3720	Միլս	1057	Սբէրս	1200
Գորտինս	1264	Տուրս	2383	Հօրատիս	3600	Մոնդէպելլս	1735	Թասսս	1328
Գրավս	1076	Տրարս	1713	Հուսմէրս	595	Մուրիլլս	2419	Թ. Ռաֆլսըն	1546
Գրիւնս	841	Տինամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Թօրիս	3827
Ըզֆֆալս	4431	Էպրս	2464	Իտահս	5540	Սոհս	4100	Փօլէտս	1470
Դէյրս	1671	Էլտորատս	1520	Ձիլնս	1080	Սնմարիս	4036	Փորքիտս	487
Գալիբաս	1337	Էրազս	1841	Քէլսս	1053	Սրլանտս	1535	Ուրպինս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Քոլբինս	2307	Բալէրմս	1687	Վասրս	1914
Գազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Քոմնս	1700	Բոլս	510	Վօլս	1289
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բրիալիս	2229	Վալիտրնս	2396
Միսէրս	1834	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանոս	2272	Բրնալտս	1663	Եէտս	1850
Գլիս	2697	Կալիէս	3060	Լիվօրնս	1643	Բոլս	1613	Զէրս	1200
Գոլօրատս	4235	Կիրանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բսմէս	1789		

Տուրս շոգենաւը, նաւապետ Նիլ, ընդհանուր վաճառքով Հելլէն հոս հասած է:

Քասքիլլս շոգենաւը, նաւապետ Կ. Հշամ, ընդհանուր վաճառքով Հելլէն հոս կը սպասուի ամսոյս 15ին:

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԴ ՐԻԶՕ
Թիւ 23—24, Բիւշիւք Մէյլէթ խան, Գալատիա 377

ՖՐԵՏ. ԼԷՃԼԱՑՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլ և Արիւելք գլխ. դրամատուն

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիրգոլիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ռամնեան	10500	Էմիրիտեան	3500
Բէսսրիան	10500	Ընրմ.ան	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալմէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Սրապիան	3500
Թօրսմպիան	8000	Ամէնիան	2500
Ձորտիան	8000	Ամստալուքիան	2500
Գոսդրինիան	8000	Ալզաշիրն	2500
Ֆիրմինիան	8000	Լէսպիան	2000
Տալէրնիան	3700	Մինեօ	900
Վավոնիան	3700	Օրոնդս	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	900
Տապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Գալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԷՆ
Գալաթիա, քարափին վրայ
600 հին տեղը մաքսատան

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան կարգաւորութիւն

Գ. 24.6	Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի	
Դ. 25.7	Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա (ելնելով Աղեքսանդրիա, Բարա-Սոֆիա, Պէյրութ եւ Բիբէ).	
Ե 26.8	Օտէսա ժամը 9ին միջօրէէն առաջ	
Գ. 26.8	Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսուն, Օռնու, Տիրեսոն, Տրապիզոն, Սիզէ եւ Գարսուր ժամը 4ին յետ միջօրէի:	
Ուր 27.9	Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի:	531

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԵՌՍՈՒՏԵԱՆ

—)(110)(—

ԹԷՈՏՈՐ ՈՒԱԴՍ—ՏԸՆԹԸՆ

ՕԼՈՒԻՆ

ԺԴ.

ՍՆՈՎՏՈՆԻ ԿԱՅԱՐԴԱՆԸՐԸ

5.

Սինֆիին կանխաւ իմացուցի որ մենք երկուքս ամարանոց վերադառնալու էինք: Բայց ան ըսաւ ինձ թէ այլեւս հոն չէր կրնար մնալ: Այս զեկոյցը ընելուն անյողդողդ եղանակէն ապահով եղայ թէ ետ չէր առներ իր որոշումը:

—Ուրեմն ըսի, ինչո՞ւ նորէն գործ պիտի տեսնէ. ձեր երթալիք տեղերուն շրջականները ձուկ որսալու համար աքանչելի գետակներ կան, և ես շատ կը փափաքիմ քիչ մը կարմրախայտ որսալ:

—Այսօր կը բաժնուինք իրարմէ եղբայր, ըսաւ, ալ չենք կրնար ընկեր ըլլալ, ալ երթամ:

—Ինչ՞ կրս, քենէ չպիտի բաժնուիմ երթամ, պիտի հետեւիմ քեզի:

—Բարեկամս, Հոլ Օլուին, գիտես շատ լաւ թէ որ և է մէկը, ըլլայ կորմիս, ըլլայ Ռօման, որ կը հետեւի Սիֆի Լըվըլին մինչ ան չուզեր, ամէն բան պէտք է աչքը առած ըլլայ:

—Բայց ես հիմա Լըվըլներէն մէկն եմ, և քեզի հետ պիտի գամ: ես ալ Ռոման մըն եմ, լսել կ'ուզեմ թէ Ռոման կ'ըլլամ կոր ամէն օր և ամէն ժամ, Ցէնֆլա Սթանլիի արիւնը մեր երկուքիս մէջն է:

Երեսս նայեցաւ, թախանձանքիս ու չնչտիս ուժգնութեան վրայ զարմացած: Արդարեւ այն պահուն օտար մը կը համարուէի Կորմիսներուն մէջ:

—Հիմա ես Լըվըլներուն մէկ անդամն եմ, ըսի, և քեզի հետ պիտի գամ:

—Այս գիշեր պիտի բաժնուինք իրարմէ, երթաս բարով, պատասխանեց: Երբ կեցաւ այս խօսքն արտասանելով, գլուխը վեր կանգնած, աչքերը ցայրոյթի բոցեր փայլատակելով վրաս, թխագոյն ձեռքերը ամուր գոցած, հասկցայ որ անօգուտ պիտի ըլլար աւելի դիմադրել:

—Բայց հիմա կ'ուզեմ առանձին թողուիլ, ըսաւ:

Գլուխը դէպի ետեւ ծռեց ունկնդրող դիրքի մը մէջ, և լսեցի իր սա մրմունջը. «Գիտէի թէ պիտի վերադառնար: Ռոման ոգի մը կը սիրէ երբեւէ իրկիւան և ցախաստանին բուրումներն առնել և աստղերուն ծագումն ու պաղպաջիւնը տեսնել:»

Այսպէս խօսած տեղը սկսաւ հեռանալ ծառերուն մէջտեղ: Բայց վերադարձաւ, երկու ձեռքերէս բռնեց, և աչքերուս մէջ նայեցաւ յառած. Ցետոյ նորէն հեռացաւ, և սկսաւ հեռաւոր իրեն: Ետին դարձաւ ու յարեց. «Ետեւէս մի գար. քեզի համար տեղ չի կայ Ռոմաններուն մէջ: Կորմիսներուն ճամբէն գնա, Հոլ Օլուին և թող որ Սիֆին ալ իրենը երթայ:

Երբ ծառի մը կրթնելով դիտեցի Սինֆին, որ մեծաքայլ կը յառաջնար խոտերուն վրայէն մինչեւ որ անհերեւոյթ եղաւ, կեանքիս ամբողջ համայնապատկերը աչքիս առջեւէն անցաւ.

—Վերջապէս օրհնութեամբ մը բաժնուեցաւ ինձ, ըսի. իմ հէք Սինֆիս որովեցուց ինձ այն դասը թէ այն որ յօժարակամ ուզէ բժշկուիլ մաշեցնող տրտմութեան մը հիւանդութենէն, պէտք է այրէ, մխիր դարձնէ յիշողութիւնը: Պէտք է փախչի անկէ ու երբեք ետին չնայի:

6.

Ու փախայ իրացնէ յիշողութենէն: Երբ նորէն հետեւեալ օրը ամարանոց մտայ, մտադրութիւն ունէի մեկնիլ ան կէս ու կալլեսէն անմիջապէս և առ յաւէտ, ու մեկնիլ նոյն իսկ Անգլիայէն իսկոյն — գուցէ ալ չդառնալու նպատակով, ազատելու համար տխրագին մտածման ցաւոտիչ ազդեցութենէն որ գիտէի թէ սովորութիւն մը դարձած էր: Պիտի փորձեմ հիմա, ըսի, այն միջոցը զոր բոլոր բարեկամներս իրենց նամակներուն մէջ՝ կը ստիպեն ինձ փորձել,— պիտի ճամբորդեմ. Այո, Ճարոն կ'երթամ. իմ նորագոյն փորձառութիւններս սորվցնելու էին ինծի թէ ճափէրի «Ցիշողութեան հրեշտակը» որ անոր աչքին կը կերպարանաւորէր իր մեռած կինը, իր իսկ տրտմութենէն ու արցունքներէն, գէշ ծառայութիւն մը կ'ընէր անոր: Ան որ կ'ուզէ յաժարակամ բժշկուիլ մաշեցնող վշտի մը հիւանդութենէն, փորձելու է ազատիլ, փախչիլ «Ցիշողութեան հրեշտակին» ազդեցութենէն, ու ալ ետին չնայիլ երբեք:

Ու այնքան սեւեռած էր միտքս ճամբորդութեան գաղափարին վրայ, որ բարեկամներէս շատերուն գրեցի, և նպատակս յայտնեցի անոնց: Եւ պէտք է ըսեմ թէ որովհետեւ տիպեցի զանոնք խնդիրը գաղտնի պահելու, ընդհակառակն խիստ շատ խօսուեցաւ ասոր վրայով: Արդարեւ, ինչպէս յետոյ հասկցայ, օրաթերթերուն մէջ յօդուածներ կային հաստատող թէ տարօրինակ արուեստագէտ նկարիչն ու Օլուինեանուն մէկ շառաւիղին ժառանգորդը վերջապէս Ճարոն գացած էր, և թէ ոչ Անգլիացի չքնաղ գեղուհիի մէկ հանդէպ իր սիրալիր հոգածութիւն առաջի կարգ անցած ըլլալուն կը սպասուէր որ վերադառնար Ճարօնցի կամ գուցէ չինացի կնոջ մը հետ:

Բայց ես չգացի ճափոն. և ի՞նչ բան արգիլեց զիս:

Դատողութիւնս ըսաւ ինձ թէ Պէնլըրթի մօտ տեսածս աչքի պատրանք մըն էր լոկ: Աչքի պատրանքներու խնդրոյն շատ խելամուտ եղած էի նոյն իսկ Սիֆի Լըվըլը դեռ չճանչցած և մասնաւորապէս Պէրթիս ի Գոտի մօտ ջուրին մէջ Ուիննիին այն պատկերը տեսնելէս ի վեր: Կարդացած էի ամէն գիրք որ կրցած էի ձեռք անցուցնել տեսողական պատրանքներու վրայով. և զարմացած էի տեսնելով որ որքան շատ պարագաներ կային իմինէս շատ աւելի զօրաւոր պատրանքներու:

Եւ սակայն չկրցայ թողել Սնովտոնը: Լերան սիւքը երթալով կ'անուշնար Ուիննիին շրթունքներուն անուշութեամբ: Բլուրներուն վրայ ադին անդին թափառած տանս կը կրկնէի քանիցս այն երգերէն մին զորս Ուիննի սովոր էր երգել ինձ պատանեկութեան տեսն, Ռաքթոնի մէջ:

Բայց այն տեսն զգացի թէ Սիֆին միակ գործիքն էր Ուիքֆայի խորհրդաւոր դիւթութեան, զոր ուրիշ ոչ մէկ երապակն լեռ չկրնար ի գործ դնել: Հասկցայ թէ բոլոր ժիրսիներուն մէջ Սիֆին գրեթէ միակն էր որ ունէր այդ կարողութիւնն որ երբեմն իր ցեղին կը պատկանէր: Այո, ըսի, համոզուած եմ որ այս պատրանքս հետեւութիւնն է երկու պատճառներու, Ուիննիի ոլորտգրութեան վրայ իմ մեռած մանս և Սիֆիին գիտակցաբար կամ անգիտակցաբար իր շուրջը սփռած դիւթութեան. անոր այն կորովի երեւակայութեան որ իր սեփական տեսիլները կը ձգէ ուրիշի մը զգայարանքներուն վրայ՝ իր կամքին կիրարկութեամբ կամ առանց անոր: Հստակ է բացատրութիւնը, համոզուած եմ:

Ո.ը որ կ'երթայ հիմա, Սնովտոնի զրոտիս խօսող պատգամն էր. Ոչի է ան, և սիրտս կ'ընդունէր այդ պատգամը: Եւ ան տեսն այն օրհնեալ զգացումը թէ Ուիննին չէր տարածուէր ազքատ գերեզմանի մը մէջ, առանկ տգեղութիւն մը կ'ուզենար իմ վրայ, զոր քիչեր որ այս էջերը կարդան՝ պիտի կրնան հասկնալ: Գուցէ, նոյն իսկ անոնք որոնց վրայ կը մտածեմ, անոնք որ իրենց միակ սիրելին կորսնցուցած ըլլալով՝ կ'զգան թէ երկիրը կորուսած է իր բովանդակ գեղեցկութիւնը,—գուցէ նոյն իսկ ասոնք չկրնան յարմարիլ ինձ հետ այս կէտին վրայ, երբեք սնեցած չըլլալնուն համար իմ հետ հետեւանց բաղդատելի փորձառութիւն մը:

Թարգմ ՀՐԱՆՏ ԽԱՆՃԵԱՆ

(Շարունակելի)